

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**RIZIKA A PŘIPRAVENOST OBYVATELSTVA PŘI
ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ NA ÚZEMÍ
OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ PŘÍBRAM**

Autor práce: Bučilová Eliška

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Eliška Bučilová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce:

Rizika a připravenost obyvatelstva při řešení mimořádných událostí ve správním území obce s rozšířenou působností Příbram

Název bakalářské práce v anglickém jazyce:

Risks and Readiness of Citizens when Solving Emergency Situations in Administrative Territory of Příbram – Municipality with Extended Powers

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Štěpán Kavan Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2019

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je zjistit znalost rizik a připravenost obyvatelstva při přípravě a řešení mimořádných událostí ve správním území obce s rozšířenou působností Příbram.

Dílčím cílem je charakteristika rizik a mimořádných událostí pro správní území obce s rozšířenou působností Příbram.

Student: Eliška Bučilová	15.4.2019 datum	Bučilová Eliška podpis
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan Ph.D.	24.4.2019 datum	SK podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	29.4.2019 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	2.5.19 datum	Ferebauerová podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	2.5.2019 datum	J. Dušek podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Štěpánovi Kavanovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky, trpělivost a metodické vedení práce. Velké poděkování patří mé rodině za podporu při studiích a při tvorbě bakalářské práce.

ABSTRAKT

BUČILOVÁ, E. *Rizika a připravenost obyvatelstva při řešení mimořádných událostí na ORP Příbram : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 72 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: Příbram, mimořádná událost, ochrana obyvatelstva, integrovaný záchranný systém

Cílem bakalářské práce je zjistit znalost rizik a připravenost obyvatelstva při přípravě a řešení mimořádných událostí ve správním území obce s rozšířenou působností Příbram. Cíl je naplněn dotazníkovým šetřením, který zkoumá znalosti a připravenost obyvatelstva při řešení mimořádných událostí ve správním území ORP Příbram.

Teoretická část se zaměřuje na vymezení důležitých pojmů, druhy mimořádných událostí, které se vyskytují na území obce s rozšířenou působností Příbram a také na ochranné opatření při mimořádných událostech. Praktická část je věnována analýze a podrobnému rozboru odpovědí, které byly získány z dotazníkového šetření.

ABSTRACT

BUČILOVÁ, E. *Risks and Readiness of Citizens when Solving Emergency Situations in Administrative Territory of Příbram – Municipality with Extended Powers* : Bachelor Thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2020. 72 p. Supervisor : Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: Příbram, extraordinary event, population protection, integrated rescue system

The aim of this thesis is to determine the knowledge of risks and preparedness of the population in the preparation and resolution of emergencies in administrative territory of Příbram – municipality with extended powers. The objective is fulfilled by a questionnaire survey, which examines the knowledge and preparedness of the population in dealing with emergencies in administrative territory of Příbram – municipality with extended powers.

The theoretical part deals with the definition of important terms, types of extraordinary events that occur in administrative territory of Příbram – municipality with extended powers and also on protective measures in emergencies. The practical part is focused on the analysis and detailed analysis of the answers obtained from the questionnaire survey.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Základní pojmy	11
3 Charakteristika ORP Příbram	12
3.1 ORP Příbram a její obce.....	13
4 Mimořádná událost.....	14
4.1 Klasifikace mimořádných událostí	15
4.2 Živelní (přírodní) mimořádné události.....	17
4.2.1 Klasifikace živelních mimořádných událostí	17
4.2.2 Povodně.....	18
4.2.3 Požáry	23
5 Opatření ochrany obyvatelstva	27
5.1 Integrovaný záchranný systém	27
5.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky.....	29
5.1.2 Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí	30
5.1.3 Policie České republiky	32
5.1.4 Zdravotnická záchranná služba kraje.....	33
5.2 Jednotný systém varování a vyrozumění	34
5.2.1 Vyrozumívací centra.....	35
5.2.2 Koncové prvky varování.....	35
5.2.3 Akustické zkoušky sirén	36
5.2.4 Varování.....	37
5.3 Evakuace	39
5.3.1 Rozdělení evakuace	40
5.3.2 Evakuační zavazadlo.....	41
5.4 Ukrytí.....	42
6 Dotazníkové šetření.....	44
6.1 Skladba otázek a průběh sběru informací do dotazníku	44

6.2	Zpracování získaných informací	44
6.3	Zhodnocení dotazníkového šetření	58
	Závěr	62
	Seznam zkratek.....	67
	Seznam příloh:	69

Úvod

V dnešní době se potýkáme s mimořádnými událostmi, jak s přírodními tak vytvořenými člověkem dennodenně. Je proto důležité, aby obyvatelstvo a zákonem stanovené orgány na tyto události byli připravené. Téma bakalářské práce „Rizika a připravenost obyvatelstva při řešení mimořádných událostí na území obce s rozšířenou působností Příbram“ vzniklo, jelikož je dobré vědět, zdali obyvatelstvo zná rizika mimořádných událostí, jejich příčiny a hlavně následky. Jaký existuje systém pomoci při mimořádných událostech a jeho příslušné orgány.

Mimořádné události se především týkají většího počtu osob, proto je nutné, aby byly zpracovány havarijní a krizové plány. Tyto plány vytváří lidé k tomu pravomocní a je důležité, aby obyvatelstvo znalo rizika mimořádných událostí a opatření, která mohou podniknout.

Tuto práci tvoří dvě části. Teoretická část se zaměřuje na charakteristiku území obce s rozšířenou působností Příbram, na přírodní mimořádné události, které mohou nastat na zmiňovaném území a také na opatření ochrany obyvatelstva. Druhá část bakalářské práce je důležitá především rozbohem dotazníkového šetření, který probíhal na území obce s rozšířenou působností Příbram. Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jak jsou obyvatelé informováni a připraveni na mimořádné události.

V závěrečné části jsou zjištěné poznatky vyhodnoceny a shrnuty. Dále jsou zde zrekapitulovány možnosti, jak by mohlo být obyvatelstvo více připraveno na vznik mimořádných událostí na území obce s rozšířenou působností Příbram.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je zjistit znalost rizik a připravenost obyvatelstva při přípravě a řešení mimořádných událostí ve správním území obce s rozšířenou působností Příbram.

Dílčím cílem je charakteristika rizik a mimořádných událostí pro správní území obce s rozšířenou působností Příbram.

Mimořádné události jsou velmi častým problémem v dnešní době, každý den řeší integrovaný záchranný systém spousty událostí, vyvolané přírodními jevy, či vyvolané lidským činitelem. Časté abiotické mimořádné události ve správním území ORP Příbram jsou rozebrány a charakterizovány ve čtvrté kapitole bakalářské práce. Důležité je, aby lidé byli připraveni, věděli co mají dělat a znali rizika událostí, která mohou nastat při mimořádných událostech.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou část a praktickou část. Teoretická část se zabývá jednotlivými mimořádnými událostmi, které hrozí ve správním území Příbram. Dále pak je zmíněna charakteristika připravenosti obyvatelstva, jednotek požární ochrany a sborů dobrovolných hasičů, případně dalších nestátních neziskových organizací ve správním území. V praktické části je dotazníkové šetření o znalosti rizik a připravenost obyvatelstva, požárních jednotek a sborů dobrovolných hasičů při mimořádných událostech. Bakalářská práce vychází z odborné literatury, legislativních předpisů a dalších právních předpisů, ale i z internetových zdrojů.

V bakalářské práci je využita zejména metoda deskripce, díky které je uvedena charakteristika členění a rizika mimořádných událostí, tato metoda je použita i v dalších kapitolách. Dále jsou použity metody, jako je analýza, která je zpracována v kapitole o obci s rozšířenou působností Příbram a syntéza, která je ukotvena v praktické části. V praktické části je použita metoda písemného dotazování, kde šetřením získávám poznatky, jak jsou občané ORP Příbram připraveni a zdali znají rizika mimořádných událostí v daném místě a metoda syntéza, kterou získávám ucelený poznatek o připravenosti obyvatelstva na území obce s rozšířenou působností Příbram.

2 Základní pojmy

Tato kapitola obsahuje základní pojmy, které budou použity v bakalářské práci. Cílem této kapitoly je základní pojmy charakterizovat a díky nim seznámit čtenáře s důležitými termíny, které se v bakalářské práci nejvíce objevují.

- **Obec s rozšířenou působností** – (vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností) je obcí III. stupně a dále také mezičlánkem přenesené působnosti samosprávy mezi krajskými úřady a ostatními obecními úřady.
- **Riziko** – (Bezpečnostní strategie, 2003) *„Možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě tzv. analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit.“*
- **Mimořádná událost** – (zákon č. 239/2000 Sb., o IZS) *„škodlivé působení sil vyvolaných člověkem, přírodními vlivy nebo havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek či životní prostředí“*
- **Živelní pohroma** – (nařízení vlády č. 319/2014 Sb., o použití finančních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěrů na obnovu obydlí postiženého živelní pohromou a o změně některých nařízení vlády) *„situace vzniklá v důsledku působení přírodních sil, pokud byl vyhlášen krizový stav podle krizového zákona.“*
- **Ochrana obyvatelstva** – (zákon č. 239/2000 Sb., o IZS) *„plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.“*

3 Charakteristika ORP Příbram

Tato kapitola klade důraz na území, kde se provádělo dotazníkové šetření, které je zpracováno v praktické části bakalářské práce. Kapitola charakterizuje obec s rozšířenou působností Příbram, její obce, demografii, přírodní podmínky.

Příbramsko leží v jihozápadní části Středočeského kraje, který se nachází uprostřed Čech. Je největším krajem České republiky jak ve velikosti, počtem obcí, tak i počtem obyvatel. Jeho rozloha k 1. 1. 2017 (10 929 km²) zabírala téměř 14 % území ČR a byla přibližně dvakrát větší než je průměrná rozloha kraje v České republice. Kraj zcela lemují hlavní město Prahu a je sousedem téměř všech krajů kromě Karlovarského a krajů moravských. Nejvyšším bodem území je vrchol brdských hřebenů Tok (865 m n. m.) v okrese Příbram, nejnižším bodem je řečiště Labe (153 m n. m.) v okrese Mělník. Kraj se úředně dělí na 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, které k 1. 1. 2003 nahradily bývalé okresní úřady. Rozlohou největší správní obvod s rozšířenou působností je Příbram (8 % rozlohy Středočeského kraje). Nejmenším správním obvodem s rozšířenou působností jsou Neratovice (1 % rozlohy Středočeského kraje). K 1. 1. 2017 bylo na území kraje 1 144 obcí. Největší počet obcí je soustředěn v okresech Příbram a Mladá Boleslav (v každém 120 obcí) a nejmenší počet obcí má okres Mělník (69 obcí). Mezi pět největších měst v kraji patří Kladno, Mladá Boleslav, Příbram, Kolín a Kutná Hora. Středočeský kraj jako jediný kraj nemá své krajské město, krajský úřad tak sídlí v hlavním městě Praze. K 30. 9. 2017 měl Středočeský kraj 1 348 840 obyvatel a byl nejlidnatějším regionem České republiky. Hustota obyvatelstva byla 123 osob na km². Nejvíce lidnatým okresem Středočeského kraje byl okres Praha-východ s 171 914 obyvateli, přes 100 000 obyvatel žilo také v okrese Kladno, Praha-západ, Mladá Boleslav, Příbram a Mělník. Naopak populačně nejmenším byl okres Rakovník s 55 309 obyvateli. Hustota zalidnění byla nejvyšší v okresech Praha-západ, Praha-východ a Kladno, ve kterých dosáhla hodnoty přes 200 obyvatel na km². Středočeský kraj má kromě Prahy nejhustší, ale také nejpřetíženější dopravní síť v republice. Přes území kraje vedou do hlavního města historicky radiálně uspořádané hlavní železniční i silniční tranzitní sítě.¹

¹Informace o Středočeském kraji [online]. 2014 [cit. 1. 11. 2019]. Dostupné z WWW: <https://www.kr-stredocesky.cz/kraj>

Příbramsko se rozprostírá v jihozápadní části Středočeského kraje a jako okrajová oblast sousedí na jihu s krajem Jihočeským - s okresy Písek, Strakonice a Tábor, na západě s krajem Plzeňským - s okresy Rokycany a Plzeň-jih. Severní hranici tvoří Berounsko a okres Praha-západ, východní pak Benešovsko. V západní a severozápadní části tvoří přirozenou hranici pásmo Brdských lesů. Pozvolné stoupání vede ze širokých údolí na táhlé hřebeny a plošiny, které přesahují výšku 800 m. Nachází se zde nejvyšší místa středních Čech – vrchy Tok (865 m n.m.), Praha (862 m n.m.) a Třemšín (827 m n.m.). V jižní části okresu najdeme Středočeskou pahorkatinu. Nejnižší položený bod okresu se nachází nedaleko soutoku říčky Křeničné s Vltavou u Čími – 271 m. Napříč územím protéká řeka Vltava. Na tomto vodním toku jsou dvě přehrady - Orlická a Kamýcká. Přehrada Orlická, je co do objemu vody, největší přehradou v republice. Svoji rozlohou 1 563 km² je okres Příbram největším okresem ve Středočeském kraji, zaujímá 14,3 % z jeho rozlohy. Zemědělská půda zabírá 47,6 % z rozlohy okresu a lesy 40,5 %. Svými 634 km² lesů je nejvíce zalesněnou oblastí v kraji. Svou hustotou zalidnění 73,2 obyvatel na km² se naopak řadí mezi tři nejméně osídlené okresy kraje. V současné době náleží do okresu Příbram 120 obcí. Z celkového počtu obcí jich má 8 přiznán statut města a 2 statut městyse.²

3.1 ORP Příbram a její obce

Do ORP Příbram spadá celkem 74 obcí s 69 864 obyvateli na celkové rozloze 79 564 ha. Obce v ORP Příbram: Bezděkov pod Třemšínem, Bohostice, Bohutín, Bratkovice, Březnice, Buková u Příbramě, Bukovany, Cetyně, Čenkov, Dlouhá Lhota, Dolní Hbity, Drahenice, Drahlín, Drásov, Dubenec, Dubno, Háje, Hluboš, Hlubyně, Horčápsko, Hudčice, Hvoždany, Chrást, Chraštice, Jablonná, Jince, Kamýk nad Vltavou, Kotenčice, Koupě, Kozárovice, Křešín, Láz, Lazsko, Lešetice, Lhota u Příbramě, Milín, Modřovice, Narysov, Nepomuk, Nestrašovice, Občov, Obecnice, Obory, Ohrazenice, Ostrov, Pečice, Pičín, Počaply, Podlesí, Příbram, Radětice, Rožmitál pod Třemšínem, Sádek, Sedlice, Smolotely, Solenice, Starosedlský Hrádek, Suchodol, Svojsice, Těchařovice, Tochovice, Trhové Dušníky, Třebsko, Tušovice, Věšín, Višňová, Volenice, Vrančice, Vranovice, Vševily, Vysoká u Příbramě, Zalužany, Zbenice a Zduchovice.

²Charakteristika okresu Příbram [online]. Praha : Český statistický úřad, 2012 [cit. 1. 11. 2019]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_pribram

SO ORP PŘÍBRAM (stav k 1. 1. 2016)

Obrázek č. 1: Mapa ORP Příbram³

4 Mimořádná událost

V této kapitole jsou zpracovány charakteristiky a členění mimořádných událostí, které jsou typické pro území obce s rozšířenou působností Příbram, na které je zpracována bakalářská práce a členění mimořádných událostí je dílčím cílem bakalářské práce,

Mimořádná událost je nenadálý, částečně nebo zcela neovladatelný, časově a prostorově ohraničený děj, který vznikl v souvislosti s provozem technických zařízení, působením živelních pohrom, havárií, neopatrným nakládáním s nebezpečnými látkami, epidemií nebo jiného nebezpečí, které ohrožuje životy a zdraví lidí, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí.⁴

Pod pojmem mimořádná událost jsou události a havárie ohrožující život, zdraví, majetek nebo životní prostředí, které vznikají škodlivým působením sil a jevů vyvolaných činností člověka

³ 2120 – SO ORP Příbram | Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/2120_so_orp_pribram

⁴Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

nebo přírodními vlivy. Mimořádná událost vyžaduje provedení záchranných a likvidačních prací.

4.1 Klasifikace mimořádných událostí

V současné době je nezbytnou podmínkou součinnosti různých organizací podílejících se na řešení následků havárií a katastrof sjednocení názvů a pojmů v oblasti mimořádných událostí. Základem sjednocení pohledů na hodnocení mimořádných událostí je přijetí stejné klasifikace hodnocených událostí a přijetí dohody různých profesí o používání stejných pojmů.

V rámci klasifikace mimořádných událostí, je třeba stanovit prioritu hledisek, z nichž jsou uvažované jevy hodnoceny. Sám název mimořádná událost jako označení negativního působení na přírodu či lidskou civilizaci je přejat z názvosloví vojenských či policejních složek. Tento název označuje všechny destrukční děje, které svým působením narušují všeobecně uznávaný normální stav hodnoceného prostředí či jeho části.

Teorii vzniku katastrof vytvořili v 70. letech 20. století zejména matematici, prognostici, futurologové a vědečtí pracovníci medicínských oborů, protože při katastrofách je nejtěživější dopad na existenci člověka. V této době také vznikají první pokusy o definici katastrofy. Například Vladimír Igorevich Arnold nazývá katastrofu jako náhlou změnu daného systému skokem důsledku spojitých změn na vnější okolí. Nejčastější používanou definicí je definice Petera Safara, který považuje za katastrofu mimořádnou událost, při které došlo ke ztrátě nebo zasažení nejméně 50 lidí a k vážnému narušení správní substrukтуры.⁵

Poslední dvě vědecká setkání v Mainzu, který se nachází v Německu a v Praze přinesla nové pohledy na teorii klasifikace katastrof včetně nového vědeckého rozdělení na tři generace katastrof. A to takového rozdělení:

I. generace – To jsou katastrofy civilizační a přírodní; zvláštní pozornost je věnována situacím, při kterých dochází k velkému nahromadění lidí v omezenou prostoru (sportovní akce, hudební koncerty atd.)

II. generace – Je charakterizována terorismem s použitím zbraní hromadného ničení

⁵ŘÍHA, M. Živelní pohromy. Armexpublishing s.r.o., prvé 2006, s. 7-8

III. generace – Katastrofy třetího tisíciletí lze nazvat „spojovacími“; zhroucení satelitních spojení a celého komunikačního systému naší civilizace. Na tuto velkou pravděpodobnost se budou muset již dnes připravovat štáby odborníků stejně jako záchranářů. Tyto katastrofy nazýváme „breakdown“ – zhroucení celých systémů, které zajišťují fungování civilizace.⁶

Časem přibývají další typy mimořádných událostí, kvůli rozvíjející se infrastruktuře a novými vyvíjecími technologiemi, na které bychom měli být připraveni. Mimořádné události lze dále rozdělit na:

- **Živelní (přírodní) mimořádné události:** tyto mimořádné události můžeme rozdělit na další dvě skupiny. První skupinou jsou živelní mimořádné události, jako je dlouhotrvající sucho, velké sesuvy půdy, sněhové kalamity, náledí a dlouhotrvající mrazy, vichřice, povodně a záplavy, velké lesní požáry. Ve druhé skupině jsou epidemie a epizootie, což jsou onemocnění většího počtu osob v důsledku nákazy nebo otravy a také onemocnění většího počtu zvířat v důsledku nákazy nebo otravy.
- **Vnitrostátní společenské a sociální krize:** v této skupině se nachází terorismus a sabotáže za použití konvenčních, biologických, chemických a jaderných zbraní nebo látek, rozsáhlé občanské nepokoje, mezinárodní ozbrojený konflikt.
- **Technologické havárie spojené s průmyslovou infrastrukturou:** velké požáry, exploze a destrukce staveb, havárie jaderně energetických zařízení spojené s únikem radioaktivity, úniky významného množství ropných a toxických látek, velké dopravní nehody v silniční, letecké, lodní nebo železniční dopravě, závažné poruchy energetických sítí a produktovodů, zhroucení informačních, komunikačních, varovacích systémů, propady zemských dutin způsobené důlní činností.⁷

⁶ŘÍHA, M. Živelní pohromy. Armexpublishing s.r.o., první 2006, s. 7-8

⁷MIKA, Otakar J. *Informovanost obyvatelstva a jeho připravenost na zvládnutí mimořádných událostí* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2008 [cit. 2019-11-06].

4.2 Živelní (přírodní) mimořádné události

Živelní mimořádné události ohrožují obyvatele Země od samého počátku civilizace. Podle statistiků přichází každý stotisíc člověk o život v důsledku živelní mimořádné události. Podle jiných výpočtů je roční průměr obětí živelních mimořádných událostí za posledních 100 let 16 000 (pro srovnání uvedu, že automobilismus si ročně vyžádá v průměru 250 000 obětí).⁸

*„Živelní mimořádná událost je rychlým přírodním procesem mimořádných rozměrů“, který je způsoben účinkem sil uvnitř i vně Země nebo rozdílem teplot a jiných faktorů. Je tedy projevem vývoje planety Země a jejího okolí, který má dopady na chráněné zájmy lidského systému. Mimořádné události postihují pevninu, atmosféru i vodstvo.*⁹

Živelní mimořádné události většinou neočekávaně zcela najednou zpusťují větší část území, zničí obydlí, komunikace, majetek či zdroje obživy. Obvykle po živelní mimořádné události následuje jako lavina například hladomor, nákazy, únik toxických látek, požáry nebo poruchy energetických sítí.

V současné době se často objevuje názor, že přírodních mimořádných událostí přibývá, a proto byly prováděny analýzy, které dokládají, že mimořádné události zde existují již po dlouhou dobu a sahají až do historie lidstva. Výskyt velkých mimořádných událostí v historii vždy ovlivnil život lidské společnosti v podobě vzniku, zániku či masovou migraci lidských společenství. Lidská společnost je však mnohem zranitelnější, neboť se značně zvyšuje počet obyvatel naší planety. Důležité je vzít v potaz i rostoucí informovanost, která u člověka může způsobovat, že mimořádných událostí přibývá.¹⁰

4.2.1 Klasifikace živelních mimořádných událostí

Živelní mimořádné události mohou nastat:

1. **Rychlým pohybem hmoty** (zemětřesení, sesuvy půdy)
2. **Uvolněním energie v hlubinách Země a jejím převedením na povrch** (sopečná činnost, zemětřesení)
3. **Zvýšením vodní hladiny řek, jezer, moří** (povodně, mořské zátopy, tsunami)

⁸ŘÍHA, M. Živelní pohromy. Armexpublishing s.r.o., 1.vydání, 2006, s. 7-9.

⁹ PROCHÁZKOVÁ, D. Strategické řízení bezpečnosti území a organizace. České vysoké učení technické v Praze, 2011, s. 136-137.

¹⁰ ŘÍHA, M. Živelní pohromy. Armexpublishing s.r.o., 1.vydání, 2006, s. 7-9.

4. **Mimořádně silným větrem** (orkány, tropické cyklony)
5. **Atmosférickými poruchami** (bouře)
6. **Kosmickými vlivy** (škodlivé druhy záření, meteority)

Živelní mimořádné události jsou velmi rozmanité a je nutno je klasifikovat, aby je bylo možné přehledně vysvětlit. Mezi neobvyklejší klasifikaci patří tzv. genetická, která rozděluje mimořádné události podle místa vzniku mimořádné události.

Dle místa vzniku mimořádných událostí s ohledem na zemský povrch rozdělujeme mimořádné události na:

1. Mimořádné události vznikající pod zemským povrchem (zemětřesení, sopečné výbuchy)
2. Mimořádné události vznikající na zemském povrchu (sesuvy, povodně, záplavy, požáry)
3. Mimořádné události vznikající nad zemským povrchem (cyklony, tornáda, bouře)

Důležitým předpokladem ochrany před účinky živelních mimořádných událostí je znalost příčin jejich vzniku a jejich průběhu. Pokud víme podstatu přírodního jevu, můžeme jej předvídat. Pohotová a přesná předpověď pohromy je proto nejdůležitějším předpokladem účinné obrany. Nutno podotknout, že v České republice se mimořádné události typu živelních mimořádných událostí, vyskytují jen výjimečně oproti jiným oblastem na zemském povrchu.¹¹

4.2.2 Povodně

Povodeň můžeme definovat jako výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody. Povodní je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových

¹¹ŘÍHA, M. Živelní pohromy. Armexpublishing s.r.o., 1.vydání, 2006, s. 10.

vod. Povodeň může být způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami či poruchou vodního díla.¹²

Povodně vznikají v důsledku zvýšení říčních nebo mořských hladin, a to působením atmosférických poruch jako jsou prudké lijáky a bouře, silné větry. Když půda, vegetace nebo nějaké zařízení vyrobené člověkem nemohou pojmout či absorbovat přebytek vody, dochází ke zvyšování hladiny vnitrozemských vod. V České republice jsou nejčastěji povodně způsobené náhlými přivalovými dešti, táním sněhu v pohořích a rozmrzáním vodních toků. V obci s rozšířenou působností Příbram je velmi častým rozvodněným tokem potok Litavka, který sbírá vody z Brdských lesů je dlouhý skoro 55 kilometrů.¹³

Povodně jsou přírodní fenomén, kterému nelze zabránit. Jejich nepravidelný výskyt a jejich rozsah nepříznivě ovlivňují vnímání rizik, která přinášejí, což zcela komplikuje systematické provedení preventivních opatření. Povodně se podle mezinárodního pohledu dělí na dva základní typy a to na říční a mořské.

Podle českého zákona číslo 254/2001 Sb., o vodách, dělíme povodně na **přírozené** povodně, to jsou způsobené táním sněhu, dešťovými srážkami a na povodně **zvláštní**, které jsou způsobeny poruchou vodního díla, které může vést k havárii nebo protržení díla.¹⁴

4.2.2.1 Pojmy k povodním

Vodní tok – je povrchová voda tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých. Součástí jsou i vody ve slepých ramenech. Dále se vodní toky dělí na bystřinu, potok, říčku, řeku, a veletok.

Povodí - (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách) „*je území, ze kterého veškerý povrchový odtok odtéká sítí vodních toků a případně i jezer do moře v jediném vyústění, ústí nebo deltě vodního toku.*“ V ORP Příbram spadají všechny vodní plochy do Povodí Vltavy.

¹²KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015.,s. 77, ISBN 9788087472927.

¹³MARÁDOVÁ, Eva. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. s. 14., ISBN 9788086991245.

¹⁴ŘÍHA, M. *Živelní pohromy*. Armexpublishing s.r.o., 1. vydání, 2006, s. 18.

Vodní stav - vyjadřuje kolísání hladiny vodních toků. Je to souvislá vodní hladina od nuly vodočtu, měřená v centimetrech. Vodočet je měřidlo, dřevěná nebo kovová lať připevněná na břeh nebo mostní pilíř. Z vodního stavu lze vypočítat průtok.

Vodní průtok – znamená množství vody, které proteče uvažovaným profilem za sekundu. Uvádí se buď v litrech za sekundu nebo v metrech krychlových za sekundu.

Povodňová vlna - je termín, který hydrologové používají a jímž označují průběh povodně. Za začátek povodňové vlny se považuje okamžik, kdy dochází k výraznému zvyšování průtoku, a za ukončení naopak okamžik, kdy průtok klesne na počáteční stav. Také se určuje tzv. kulminační průtok, což je maximální průtok během povodně.

Povodňové plány – jsou dokumenty, které obsahují způsob včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnost ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací. Dále obsahují způsob zajištění včasné aktivace povodňových orgánů, zabezpečení hlásné a hlídkové služby a ochrany objektů.

Záplavové území – jsou administrativně určená území, která mohou být při výskytu přirozené povodně zaplavena vodou. Jejich rozsah je povinen stanovit na návrh správce vodního toku vodoprávní úřad.¹⁵

Povodně se pravidelně opakují. A tak je pravděpodobné, že jednou za rok bude na určité řece povodeň o určité velikosti. Stejně pravděpodobné je, že za 10 let bude na téže řece povodeň větší. Proto se také vypočítávají tzv. n-té povodně.

Povodně na vodních tocích ovlivňují hlavně dešťové srážky, které výrazně ovlivňují stavy vody. Po čase půda nemůže přijímat vodu, protože je už vodou nasycená, a tak se voda hromadí na povrchu a vyplňuje prohlubně. Zároveň s povrchovou vodou se obvykle stejným směrem pohybuje i podzemní voda. Pokud mezi tím přestane pršet, dostává se voda do hlavního toku, kde začíná povodňová vlna. Po vyčerpání přebytečných zásob vody v povodí končí povodňová vlna. Dešťový příval vody může být nepravidelný a může mít i několik vln. Povodí jsou různorodé, některé obklopují lesy, háje, louky. Hlavní tok je od každého místa povodí různě vzdálen a tak se do něho různě velké povodňové vlny dostávají postupně. Na řekách jsou vybudované přehradky a

¹⁵KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015., s. 77, ISBN 9788087472927.

v záplavovém území se vymezují území určená k rozlivům povodní, které vodu zadržují a povodeň zmírňují.¹⁶

Velikost a doba povodně závisí na:

1. **Tvaru povodí** - protáhlé povodí je příznivější, povodeň nebývá tak velká, protože se povodňové vlny z přítoků dostávají do hlavního toku postupně.
2. **Velikosti povodí** – čím je povodí větší, tím je menší specifický odtok a tím by měla být menší povodeň na hlavním toku.
3. **Intenzitě a době trvání deště** – krátké dešťové přívaly jsou pro povodně nebezpečnější než mírné dlouho mírné trvající srážky.
4. **Propustnosti půdy** - čím propustnější je půda, tím více vody se do ní může vsáknout a povodeň je menší.
5. **Rozsahu a druhu porostu** - hustá vegetace může zadržet více vody a brání povodni.
6. **Velikosti zátopového území** – může-li se řeka rozlít po údolní nivě, zadrží se část vody a kulminace povodňové vlny je menší.
7. **Přítomnosti přirozených a umělých nádrží** – zachycují vodu a zmenšují povodňovou vlnu.¹⁷

4.2.2.2 Stupeň povodňové aktivity

Rozsah opatření se řídí nebezpečím nebo vývojem povodňové situace, která se vyjadřuje třemi stupni povodňové aktivity, kterými jsou dle zákona číslo 254/2001 Sb., o vodách:

- **První stupeň** (stav bdělosti) nastává při nebezpečí přirozené povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí; tento stav nastává rovněž vydáním výstražné informace předpovědní povodňové služby; vyžaduje věnovat zvýšenou pozornost vodnímu toku nebo jinému zdroji povodňového nebezpečí, zahajuje činnost hlásná a hlídková služba; na vodních dílech nastává tento stav při dosažení mezních hodnot sledovaných jevů a skutečností z hlediska bezpečnosti díla nebo při zjištění mimořádných okolností, jež by mohly vést ke vzniku zvláštní povodně.

¹⁶ŘÍHA, M. Živelní pohromy. Armexpublishing s.r.o., 1. vydání, 2006, s. 19-20.

¹⁷ŘÍHA, M. Živelní pohromy. Armexpublishing s.r.o., 1. vydání, 2006, s. 19-20.

- **Druhý stupeň** (stav pohotovosti) se vyhláší, když nebezpečí přirozené povodně přerůstá v povodeň, ale nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto; vyhláší se také při překročení mezních hodnot sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti; aktivizují se povodňové orgány a další účastníci ochrany před povodněmi, uvádějí se do pohotovosti prostředky na zabezpečovací práce, provádějí se opatření ke zmírnění průběhu povodně podle povodňového plánu.
- **Třetí stupeň** (stav ohrožení) se vyhláší při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku škod většího rozsahu, ohrožení životů a majetku v záplavovém území; vyhláší se také při dosažení kritických hodnot sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti současně se zahájením nouzových opatření; provádějí se povodňové zabezpečovací práce podle povodňových plánů a podle potřeby záchranné práce nebo evakuace.

Druhý a třetí stupeň povodňové aktivity vyhláší a odvolávají ve svém územním obvodu povodňové orgány. Podkladem je dosažení nebo předpověď dosažení směrodatného limitu hladin nebo průtoků stanovených v povodňových plánech, zpráva předpovědní nebo hlásné povodňové služby, doporučení správce vodního toku, oznámení vlastníka vodního díla, případně další skutečnosti charakterizující míru povodňového nebezpečí. O vyhlášení a odvolání povodňové aktivity je povodňový orgán povinen informovat subjekty uvedené v povodňovém plánu a vyšší povodňový orgán.¹⁸

Na území ORP Příbram protéká řeka Vltava, města a vesnice na březích řeky jsou velmi ohrožené povodněmi. Obce Solenice a Kamýk nad Vltavou byly v roce 2002 při katastrofální povodni nejpostiženějšími obcemi v regionu. Když se valila povodňová vlna vltavskou kaskádou, nejdříve zatopila Solenice pod hrází Vodního díla Orlík a zanedlouho se pod vodou ocitl i Kamýk nad Vltavou. Zaplaveno bylo 60 objektů a z toho 37 rodinných domů.

¹⁸Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

4.2.3 Požáry

Požáry způsobují ročně několikanásobné škody a často ničí přírodu a lidské životy. Zplodiny z požárů jsou většinou toxická a spolu s vývinem tepla způsobuje při požárech nejvíce úmrtí. V dnešní době se do škol, na pracoviště i do domácností instalují požární detektory a hlásiče pro rychlé a hromadné varování osob přítomných v objektu. Nicméně stále je spousta výše zmíněných budov stále bez varování. Na rozdíl od povodní či zemětřesení, kterým nelze až na výjimky zabránit, vzniká požár v řadě případů z nedbalosti, neopatrnosti nebo úmyslu člověka. Prevence spočívá v dodržování zásad požární ochrany. Je důležité vědět, kde jsou umístěny hasící prostředky, hydranty, hlavní uzávěry plynu, vypínače elektrického proudu, ale především únikové cesty z místa ohroženého požárem.¹⁹

Požár je možné charakterizovat jako nežádoucí, neovládané a zpravidla neovladatelné hoření. Požáry představují v našich podmínkách jeden z nejničivějších živlů. Požár je často druhotným účinkem některých dalších katastrof např. výbuch továrny, dopravní nehoda. Požáry způsobené přírodními živly jako např. bleskem, samovznícením při vysokých letních teplotách (lesní požáry, skládky) jsou v České republice méně časté než na americkém či africkém kontinentu nebo v regionu jižní Evropy, kde způsobují rozsáhlé škody.²⁰

4.2.3.1 Rozdělení požárů

Je celá řada kritérií, podle kterých rozdělujeme požáry a každé kritérium má určitý vliv na průběh požáru, záchranu životů i na způsob hašení požáru:

1. Podle hořících látek
 - a) **Požáry pevných látek** – značené na hasicích přístrojích jako požáry typu A, nebo u lehkých kovů požáry typu D,
 - b) **Požáry hořlavých kapalin** – značené na hasicích přístrojích jako požáry typu B,
 - c) **Požáry plynů** – značené na hasicích přístrojích jako požáry typu C,
 - d) **Požáry kombinované** – složené z předchozích možností

¹⁹MARÁDOVÁ, Eva. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. s. 17., ISBN 9788086991245.

²⁰ŘÍHA, M. *Živelní pohromy*. Armexpublishing s.r.o., prvé 2006, s. 7-8

2. Podle rozsahu
 - a) **Malé požáry** – jsou ohroženy jednotlivé osoby, plochy o rozloze řádově m², části budov,
 - b) **Střední požáry** – jsou ohroženy desítky osob, plochy o rozloze stovek m², celé domy,
 - c) **Velké požáry** – jsou ohroženy stovky osob, plochy v hektarech či desítkách hektarů, bloky domů,
 - d) **Katastrofické požáry** – jsou ohroženy tisíce lidí, plochy ve stovkách hektarů, celé čtvrti obcí.

3. Podle doby trvání
 - a) **Krátkodobé** – řádově v hodinách,
 - b) **Střednědobé** – řádově v desítkách hodin,
 - c) **Dlouhodobé** – nad čtyři dny.

4.2.3.2 Pásma požáru

V této podkapitole je charakterizovaný rozvoj požáru a podle jeho rozvoje se v probíhajícím čase mění. V některých případech mohou být pásma prostorově shodná, například pásmo zakouření může zcela překrývat pásmo přípravy i požáru. Někdy může určité pásmo v určitém časovém úseku chybět (např. při požáru stohu uprostřed zoraného pole, kdy je stoh celý zachvácen požárem, již nelze hovořit o pásmu přípravy, nebo při hoření zhnutím bez vývinu kouře lze těžko stanovit pásmo zakouření).

Prvořadým úkolem jednotek požární ochrany ve všech třech pásmech je záchrana ohrožených osob, zvířat a cenných materiálů.²¹

a) Pásmo hoření

Pásmem hoření je brán prostor, ve kterém probíhá vlastní hoření. Hoření v sobě zahrnuje objem par a plynů, které je ohraničeno povrchem plamene a povrchem hořící látky, ze kterého páry a plyny vystupují. Často stavební konstrukce, stěny nádrže a další materiál bývá hranicí pásma hoření. Dále je charakterizováno plochou požáru, což je průmět povrchu tuhých nebo kapalných látek do půdorysu. Teplota v pásmu hoření dosahuje nejvyšších hodnot, například u dřeva až 1000°C, u hořlavých kapalin 1200 -

²¹MV GR HZS ČR.: Požární taktika – Nežádoucí hoření – oheň. 2. Vydání. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava 2008. ISBN 80-86111-46-6

1500°C, u sazí a termitu až 3000°C. Činnost jednotek je v tomto pásmu zaměřena na vlastní hašení požáru.²²

b) Pásmo přípravy

Navazuje bezprostředně na pásmo hoření a nejsou-li zde prováděna opatření, tak postupně přechází v pásmo hoření, jinak lze toto pásmo nazvat šíření požáru. Vnější hranice pásma přípravy je obvykle vymezena působností sálavého tepla – radiací. Při rozdílu teplot pevného tělesa, nebo při přímém dotyku pevných látek s dobrou tepelnou vodivostí může být pásmo přípravy rozšířeno ve směru této látky, například po ocelových konstrukcích. Toto sdílení tepla nazýváme vedením – kondukcí. Pokud se tepelná energie předává mechanickým pohybem částic kapalin nebo plynů při jejich styku s hořlavou látkou, má to opět vliv na hranice pásma přípravy a jedná se o sdílení tepla prouděním – konvekcí. Jako vzor může sloužit předávání tepelné energie zplodinami hoření – kouřem. Hlavní činností jednotek v tomto pásmu je činnost zamezující šíření požáru, například ochlazování materiálů a konstrukcí, odstraňování hořlavých látek, tlakových lahví...

c) Pásmo zakouření

Pásmo zakouření je část prostoru v blízkosti pásma hoření, ve kterém dochází k pohybu kouřových plynů životu nebo zdraví nebezpečných, nebo bránících činnosti hasičů sníženou viditelností či teplotou nad 60 °C. Nebezpečnost pásma zakouření je také v rychlosti jeho pohybu, který je ovlivněn způsobem výměny plynů na místě požáru. Svou vysokou teplotou může urychlovat šíření požáru a v neposlední řadě vážně poškozuje stavební konstrukce. V tomto pásmu je činnost jednotek zaměřena kromě záchrany osob, zvířat a cenností především na boj s kouřem, jeho odstraňování nebo usměrnění žádoucím směrem.²³

4.2.3.3 Fáze požáru

Intenzita požáru se v průběhu požáru mění. U požáru, který není hašen, je doba rozvoje požáru obvykle charakterizována čtyřmi fázemi požáru. Délka jednotlivých fází může

²²MV GR HZS ČR.: Požární taktika – Nežádoucí hoření – oheň. 2. Vydání. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava 2008. ISBN 80-86111-46-6

²³MV GR HZS ČR.: Požární taktika – Nežádoucí hoření – oheň. 2. Vydání. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava 2008. ISBN 80-86111-46-6

být velmi rozdílná a závisí především na množství hořlavých látek, jejich požárně technických charakteristikách a podmínkách ovlivňujících šíření požáru.

a) I. fáze požáru

Je časový úsek od vzniku požáru až do počátku intenzivního hoření. Podle statistických údajů trvá obvykle 3 až 10 minut a je závislý na druhu hořlavých látek i podmínkách rozvoje požáru. Vzhledem k tomu, že intenzita hoření je ještě poměrně malá, protože požárem je zasažena pouze část hořlavých materiálů, je tato fáze nejvýhodnější pro zahájení hasebních prací. Likvidace bývá jednoduchou záležitostí a škody způsobené požárem jsou minimální.²⁴

b) II. fáze požáru

Je časový úsek od počátku intenzivního hoření až do doby, kdy jsou požárem zasaženy všechny hořlavé materiály a konstrukce hořícího objektu. Situace na místě požáru v této fázi již bývá velmi složitá a vyžaduje vysoké nároky na organizaci hasebních prací, zvláště blíží-li se požár k závěru této fáze. Kovové konstrukce ztrácejí pevnost a hrozí akutní nebezpečí jejich zřícení.

c) III. fáze požáru

Je časový úsek od konce II. fáze, v této fázi bývají narušeny i ostatní nosné prvky a dochází ke zřícení stropů, krovů apod. Zásah jednotek se zaměřuje na ochlazování a ochranu okolních objektů a je na rozhodnutí velitele zásahu, zda bude na hořící objekt prováděn zásah, nebo bude-li vhodnější zasažený objekt nechat zcela vyhořet. To závisí na míře ohrožení okolí, životního prostředí apod. Vlastní zásah na takto zasažený objekt je velmi náročný a obvykle nákladný.

d) IV. fáze požáru

Je časový úsek od počátku snižování intenzity hoření až do úplného vyhoření hořlavých látek. V této fázi již hrozí zřícení vnitřního i obvodového zdiva, komínů, schodišť apod. Činnost jednotek PO se zaměřuje na odkrývání a dohašování ohnisek požáru, pokud velitel zásahu nerozhodl, že na objektu bude prováděna pouze kontrolní dohlídka až do úplného vyhoření.²⁵

²⁴MV GR HZS ČR.: Požární taktika – Nežádoucí hoření – oheň. 2. Vydání. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava 2008. ISBN 80-86111-46-6

²⁵MV GR HZS ČR.: Požární taktika – Nežádoucí hoření – oheň. 2. Vydání. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava 2008. ISBN 80-86111-46-6

5 Opatření ochrany obyvatelstva

Ochrana obyvatelstva a jeho připravenost je jeden z hlavních cílů bakalářské práce. V této kapitole jsou charakterizovány druhy opatření existující pro případ vzniku mimořádných událostí.

Ochrana životů a zdraví osob byla, je i vždy bude hlavním smyslem a předmětem ochrany. Celá ochrana osob je komplexní a složitý soubor různých preventivních, represivních, ochranných, záchranných a likvidačních opatření. Podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, je ochrana obyvatelstva definována s odkazem na plnění úkolů civilní ochrany (obrany) dle článku 61 Dodatkového Protokolu I k Ženevským úmlouvám ze dne 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů.

Výše uvedený zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů, rozumí ochranou obyvatelstva plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.

Právní předpisy ve vztahu k ochraně obyvatelstva:

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních při krizových stavech, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění pozdějších předpisů.

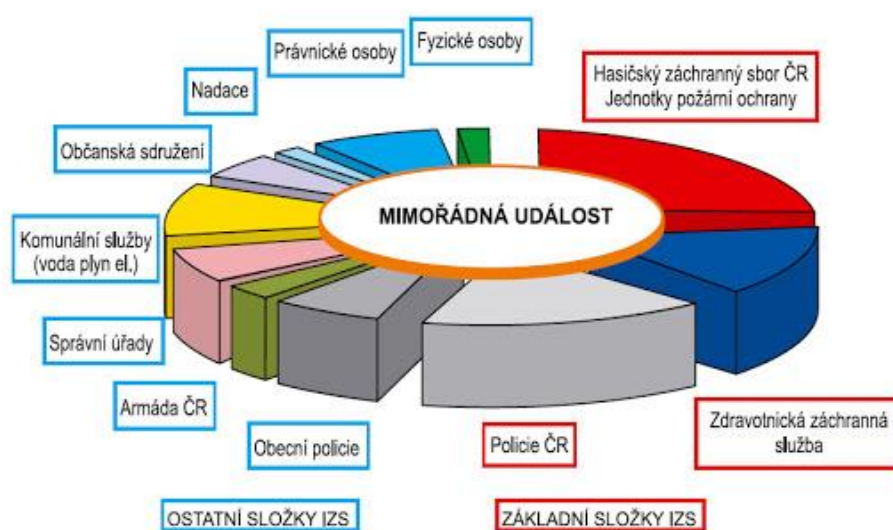
Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.²⁶

5.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém („IZS“) je organizovaný systém vazeb a spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy při

²⁶KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. ISBN 978-80-87472-06-4.

řešení záchranářských a likvidačních prací a přípravě na mimořádnou událost. IZS se používá v přípravě na mimořádnou událost, dále také při provádění záchranářských a likvidačních pracích dvěma a více složkami působící v integrovaném záchranném systému. Integrovaný záchranný systém je vymezen v zákoně č. 239/2000 Sb. Samotné základy tohoto systému začaly vznikat už roku 1993. Integrovaný systém vznikl jako nutná denní potřeba spolupráce zdravotníků, hasičů, policie a dalších složek při řešení mimořádné události.²⁷

Obrázek č. 2: Složky integrovaného záchranného systému²⁸

Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou Hasičský záchranný sbor České republiky („HZS ČR“) a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, Policie České republiky a zdravotnická záchranná služba kraje. Tyto složky zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení mimořádných událostí.

Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, obecní policie, havarijní a pohotovostní služby, orgány ochrany veřejného zdraví, zařízení civilní obrany, neziskové organizace a sdružení občanů.

²⁷ZPĚVÁK, Aleš. *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Praha: WoltersKluwer, 2019. Komentáře (WoltersKluwer ČR). ISBN 978-80-7598-199-8.

²⁸301 Moved Permanently. *301 Moved Permanently* [online] [cit. 01.02.2020]. Dostupné z: http://www.helpnet.cz/sites/default/files/soubory/down_35697-47179.pdf

Hlavním sborem a koordinátorem integrovaného záchranného systému je Hasičský záchranný sbor České republiky. Ve většině případů velí na místě zásahu příslušník Hasičského záchranného sboru ČR, který řídí součinnost složek a koordinuje likvidační a záchranné práce. Operačním a informačním střediskem IZS je operační středisko HZS ČR, které svolává a povolává potřebné síly a prostředky jednotlivých složek IZS na konkrétní místa. Integrovaný záchranný systém koordinuje na strategické úrovni krizový orgán kraje či Ministerstvo vnitra.²⁹

Na území ORP Příbram sídlí územní odbor HZS ČR v Příbrami, v jehož areálu se nachází i středisko zdravotnické záchranné služby kraje. Přestože HZS ČR se snaží přijet k mimořádné události v co nejkratší době, do některých míst je to však limitující a tak je celé území ORP Příbram pokryto jednotkami požární ochrany, které pomáhají HZS ČR v místě mimořádné události před příjezdem a pak nadále během události.

5.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky („HZS“) je upraven v zákoně č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Základním úkolem HZS je chránit životy, zdraví a majetek obyvatel před mimořádnými událostmi a poskytnutí pomoci při nich.

Hasičský záchranný sbor tvoří:

- a) Generální ředitelství hasičského záchranného sboru, které je součástí Ministerstva vnitra
- b) Hasičské záchranné sbory krajů
- c) Záchranný útvar
- d) Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku

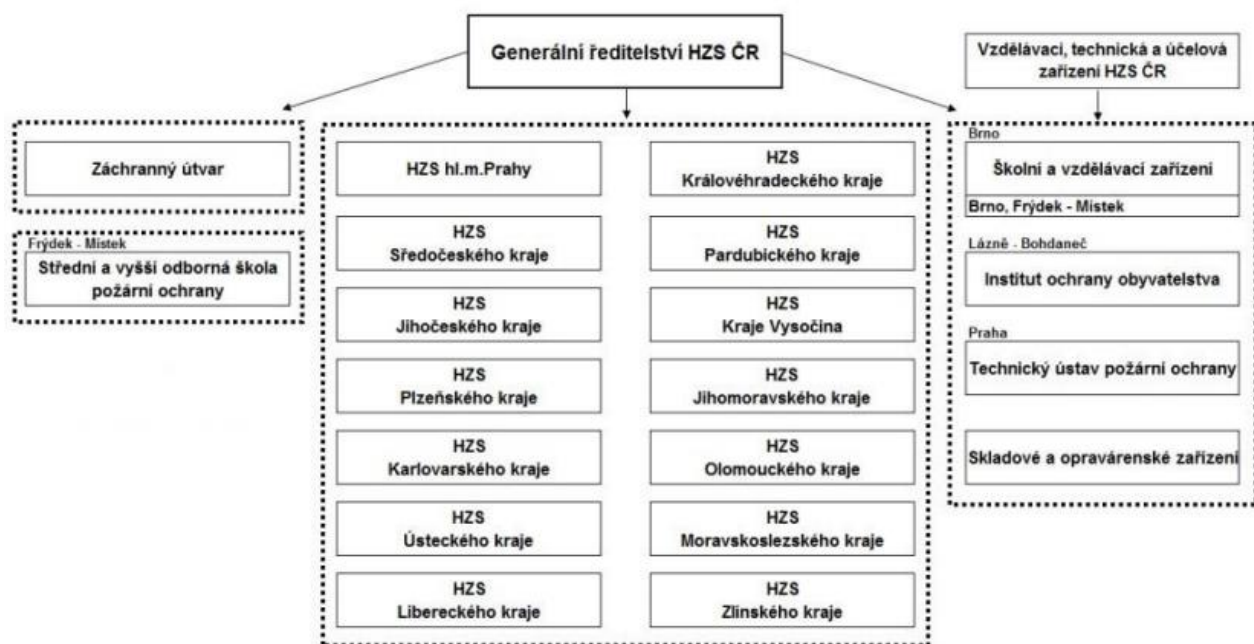
Hasičský záchranný sbor disponuje se speciálně vybavenou technikou, záchrannými prostředky a hlavně s vycvičenými příslušníky sboru. HZS Středočeského kraje sídlí v Kladně, kde se nachází i operační a informační středisko („OPIS“) pro tento kraj.

²⁹Integrovaný záchranný systém – Hasičský záchranný sbor České republiky. *Úvodní strana – Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2019 generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit.18.01.2020]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-systém.aspx>

Na úrovni generálního ředitelství zřizuje OPIS Ministerstvo vnitra, hasičský záchranný sbor zřizuje operační a informační střediska jako součást hasičského záchranného sboru kraje.

V čele generálního ředitelství HZS stojí generální ředitel, v čele HZS kraje je ředitel hasičského záchranného sboru kraje.³⁰

V ORP Příbram se nachází územní odbor Hasičského záchranného sboru České republiky v Příbrami.

Obrázek č. 3: Struktura HZS ČR³¹

5.1.2 Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí

Obec se samostatnou působností na úseku požární ochrany zákonně zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce („JSDHO“), která provádí záchranné a likvidační práce při mimořádných událostech podle zvláštního právního předpisu.

Obec a obecní úřad jsou povinni udržovat provozuschopnou jednotku a dbát na proškolení a odbornou přípravu členů JSDHO. Členové jednotky sboru dobrovolných hasičů obce si musí realizovat lékařské prohlídky, zda jsou schopni vykonávat tyto

³⁰Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

³¹ HZS ČR

práce. Obec zabezpečuje jednotce sboru dobrovolných hasičů obce výstavbu a údržbu objektů pro požární ochranu, zřizuje ohlašovnu požáru a hlavně přispívá na provoz a vybavení této jednotky.³²

- a) **JSDHO** – je zřizována obcí a obcí také zcela zabezpečována
- b) **SDH** – sbor dobrovolných hasičů je organizace občanského spolku, která je základní organizací na úseku požární ochrany. SDH je nejmenším dílem Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Jednotky sboru dobrovolných hasičů stanovuje zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších zákonů. Obec je zřizovatelem a správcem jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, obec dále jmenuje a odvolává velitele jednotky.

1. **JPO I** – jednotka HZS ČR, poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou v území své působnosti, v místě dislokace plní úkoly místní jednotky PO. Doba výjezdu je do 2 minut, územní působnost zpravidla do 20 minut jízdy.
2. **JPO II** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel více jak 1000. Doba výjezdu je do 5 minut, územní působnost většinou do 10 a více minut.
3. **JPO III** - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce v kategorii JPO III, zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel více jak 1000. Doba výjezdu je do 10 minut, územní působnost většinou do 10 minut.
4. **JPO IV** - je jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo podnikající fyzickou osobou. Poskytuje speciální techniku na výzvu OPIS HZS ČR, zpravidla na základě písemné dohody. Doba výjezdu je do 2 minut, územní působnost v rámci podniku, popřípadě 20 minut jízdy.
5. **JPO V** - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce v kategorii JPO V, zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel do 200. Doba výjezdu je do 10 minut, územní působnost v rámci území katastru obce.
6. **JPO VI** - je jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, zřizovaná právnickou nebo podnikající fyzickou osobou. Poskytuje speciální techniku na výzvu OPIS

³²Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

HZS ČR, zpravidla na základě písemné dohody. Doba výjezdu je do 10 minut, územní působnost v rámci podniku.³³

5.1.3 Policie České republiky

Výkonným orgánem státní moci v oblasti bezpečnosti občanů, ochrany majetku a veřejného pořádku je Policie ČR. Její úkoly, organizace a oprávnění jsou řešeny zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů. Policie ČR je centrálně řízená organizace v resortu Ministerstva vnitra ČR. Strukturu Policie ČR tvoří Policejní prezidium, správy krajů a hlavního města Prahy (celkem 14), a okresní ředitelství (celkem 76). Financování činnosti Policie ČR je zabezpečováno Ministerstvem vnitra ČR ze státního rozpočtu.

Policie ČR je jedna ze základních složek integrovaného záchranného systému se při řešení krizových situací bezprostředně podílí na jejich vyhodnocení a neodkladném zásahu v místě vzniku, posiluje svoji činnost výkonu služby a plní následující úkoly:

- uzavření místa zásahu a omezení vstupu osob, jejichž přítomnost není nezbytná
- záchrana bezprostředně ohrožených osob, zvířat nebo majetku, případně jejich evakuace
- regulace volného pohybu osob a dopravy v místě zásahu a jeho okolí
- dokumentování údajů a skutečností za účelem zjišťování a objasňování příčin vzniku krizové situace

Činnost Policie ČR spočívá především v zjišťování podmínek pro záchranné práce, které jsou většinou prováděny jinými specializovanými složkami IZS.³⁴

Složkami Policie ČR jsou:

- služba pořádkové policie
- kriminální policie a vyšetřování
- dopravní policie
- správní činnost
- ochranná služba

³³Rozdělení jednotek PO do kategorií JPO I až JPO VI | SDH Kladeruby. *Sbor dobrovolných hasičů Kladeruby | SDH Kladeruby* [online] [cit. 01.03.2020]. Dostupné z : <http://kladeruby.eu/vyjezdova-jednotka/rozdeleni-jednotek-po/>

³⁴KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Armex, 2006. Str. 78. ISBN 80-86795-35-7.

- cizinecká a pohraniční policie
- útvar rychlého nasazení
- železniční a letecká policie

Policie České republiky má na území ORP Příbram jeden územní odbor v Příbrami a dále pak má celkem 3 obvodní oddělení a to v Milíně, v Rožmitále pod Třemšínem a v Březnici.

5.1.4 Zdravotnická záchranná služba kraje

Zdravotnická záchranná služba („ZZS“) je tvořena čtrnácti územními středisky s právní subjektivitou, pokrývající území všech krajů a hlavního města Prahy, a jejich součástí jsou okresní střediska ZZS. Zřizovateli územních středisek jsou kraje a hlavní město Praha. Organizační struktura není jednotná, její řízení není centralizované na rozdíl od ostatních složek IZS a také neexistuje samostatný zákon o její činnosti.³⁵

Nezastupitelná role zdravotnictví v bezpečnostním systému státu je zakotvena v článku č. 31 Listiny základních práv a svobod, kterým je zakotveno, že každý má právo na ochranu zdraví. Občané mají na základě veřejného (zdravotního) pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky, které stanoví zákon. Úkoly zdravotnictví obstarává soustava zdravotnických zařízení a dalších zdravotnických organizací. V zásadě je soustava zdravotnických zařízení rozdělena na zařízení ochrany veřejného zdraví (krajské hygienické stanice) v každém kraji a Praze s územními pracovišti a zařízení léčebně preventivní péče.

Ústředním úřadem státní správy pro zdravotnictví je Ministerstvo zdravotnictví. Zdravotnická záchranná služba je základní složkou integrovaného záchranného systému, která má trvalou pohotovost a zajišťuje plošné pokrytí území České republiky. Cílem je zabezpečit dostupnost a poskytnutí přednemocniční neodkladné péče do 15 minut od přijetí tísňového volání. ZZS zřizuje kraj. Zdravotnická záchranná služba nepřetržitě zajišťuje kvalifikovaný příjem tísňového volání, jejich zpracování a vyhodnocování a dle toho zajištění adekvátní zdravotnické pomoci dle závažnosti situace.³⁶

³⁵KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Armex, 2006. Str. 78. ISBN 80-86795-35-7.

³⁶PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha: Police history, 2006. Str. 227 – 228. ISBN 80-86477-35-5.

Zásah provádí:

- Rychlá lékařská pomoc – v minimálním složení lékař, střední zdravotnický pracovník, řidič – záchranář
- Rychlá zdravotnická pomoc – v minimálním složení střední zdravotnický pracovník a řidič – záchranář
- Letecká záchranná služba – ve složení pilot, lékař, středně zdravotnický pracovník
- Lékařská služba první pomoci – ve složení lékař a řidič – záchranář
- Doprava raněných, nemocných a rodiček³⁷

Na území obce s rozšířenou působností Příbram se nacházejí 2 střediska zdravotnické záchranné služby a to v Příbrami a v Březnici.

5.2 Jednotný systém varování a vyrozumění

Varování a tísňové informování obyvatelstva je nedílnou součástí všech opatření na ochranu obyvatelstva. Zabezpečení varování a tísňového informování má zásadní vliv na redukci vlivu mimořádných událostí na zdraví a životy obyvatelstva, jeho majetek, ale i další hodnoty. Důležitou roli má i příprava obyvatelstva pro činnost po vyhlášení varovného signálu při reálně hrozících či již vzniklých mimořádných událostech. Klíčové místo v celém systému má Hasičský záchranný sbor České republiky. Základní a společnou podstatou varování, tísňového informování a vyrozumění jsou informace.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému ukládá ministerstvu vnitra, jehož úkoly plní MV – generální ředitelství HZS ČR, zajišťovat a provozovat jednotný systém varování a vyrozumění (JSVV), s tím, že prováděcí předpis stanoví technické, provozní a organizační zabezpečení jednotného systému varování a vyrozumění. Vyhláška MV 380/2002 Sb. uvádí, že JSVV je technicky, provozně a organizačně zabezpečen:

- vyrozumívacími centry,
- telekomunikačními sítěmi,
- koncovými prvky varování,

³⁷ PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha: Police history, 2006. Str. 227 – 228. ISBN 80-86477-35-5.

- koncovými prvky vyrozumění

5.2.1 Vyrozumívací centra

Vyrozumívací centra jsou součástí operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému pro zabezpečení varování, vyrozumění a předání tísňových informací. Vyrozumívací centra jsou vybavena technologiemi, zabezpečujícími jejich fungování. Základem systému jsou krajská Vyrozumívací centra.³⁸

Rozlišujeme tři úrovně vyrozumívacích center:

- celostátní úroveň na stupni Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru
- krajská úroveň na stupni krajských ředitelství HZS s návazností na územní odbory HZS kraje (územní působnost krajů)
- úrovně dalších provozovatelů (jako např. ČEZ, SÚJB, některých magistrátů, center tísňového volání apod.)

5.2.2 Koncové prvky varování

Koncové prvky varování jednotného systému varování a vyrozumění bezprostředně zabezpečují varování prostřednictvím varovného signálu a nověji i tísňové informování obyvatelstva. Jsou tvořeny elektromechanickými a elektronickými sirénami a místními informačními systémy s vlastnostmi elektronických sirén. Zásadním požadavkem u všech koncových prvků varování je standardizace jejich technických a užitných vlastností.

- **Elektromechanické sirény**– mají z hlediska současných požadavků jen nízké užitné vlastnosti. Tento typ koncového prvku se budoval v druhé polovině dvacátého století a tím tvoří nepočtenější typ koncových prvků varování, nicméně jsou postupně nahrazovány elektronickými sirénami. Vzhledem k tomu, že tyto sirény jsou při správné údržbě schopny poměrně dlouhé funkční životnosti, mohou být i v budoucnosti zařazeny v lokalitách s jen nízkou či blíže nespécifikovanou úrovní rizika. Dále mohou být i

³⁸KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. str. 49-50. ISBN 978-80-87472-06-4.

nadále využívány pro svolávání jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů.

- **Elektronické sirény** - jsou moderní a kompaktní, tudíž provozně spolehlivá zařízení s poměrně vysokými užitkovými vlastnostmi. Elektronická siréna je dálkově řízena příkazy pro dálkové ovládání, které přijímač dálkového ovládání předává řídicí jednotce sirény, a ta je zpracuje podle svého vlastního řídicího programu. Elektronické sirény jsou schopny nejen vyhlásit stanovený varovný signál a další standardizované průběhy, ale i reprodukovat verbální informace uložené v paměti sirény.³⁹

5.2.3 Akustické zkoušky sirén

Ověřování provozuschopnosti jednotného systému varování a vyrozumění se provádí akustickou zkouškou. Provádění akustických zkoušek sirén je legislativně zakotveno ve vyhlášce MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

Cílem akustických zkoušek:

- Prověření činnosti sirén a místních informačních systémů zapojených do JSVV.
- Prověření úrovně pokrytí zabezpečovaného území akustických signálem.
- Zdokonalení přípravy obsluh zadávacích terminálů.
- Příprava obyvatelstva na správnou reakci při varování.

Akustické zkoušky sirén se provádí:

- Jako plánované zpravidla první středu v měsíci ve 12 hodin.
- Zkušebním tónem, techniky je to trvalý tón v délce 40 vteřin, na elektronických koncových prvcích je doplněn verbální informací „Zkouška sirén“.
- Celoplošným způsobem po krajích nebo centrálně z GŘ HZS.
- Obyvatelstvo musí být předem informováno.

ZKUŠEBNÍ TÓN

Zkušební tón rotační sirény je charakterizován trvalým tónem v délce 140 vteřin, kdy je napájení motoru rotační sirény po tuto dobu trvale zapnuto.

³⁹KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. str. 52-56. ISBN 978-80-87472-06-4.

Elektronické sirény a místní informační systém jej vytváří trvalou reprodukci tónu o kmitočtu asi 400 Hz. Po ukončení reprodukce je tón doplněn verbální „Zkouška sirén“.⁴⁰

5.2.4 Varování

Varování obyvatelstva je zejména úkolem státu, zastupovaném Hasičským záchranným sborem ČR, obcí a provozovatelů jaderných zařízení, dále potom zaměstnavatelů vůči svým zaměstnancům, vedení škol vůči žákům a studentům, správy úřadů, nemocnic, ústavů a obdobných zařízení vůči svým klientům a podobně. Obyvatelstvo na zabezpečovaném teritoriu netvoří homogenní strukturu, je možno analyzovat specifické cílové skupiny varování a místa, jako jsou zejména:

- Obyvatelé žijící na území trvale ohroženém vysokým rizikem (v zónách havarijního plánování, na území ohroženém povodněmi, únikem chemických škodlivin a podobně).
- Obyvatelé žijící v lokalitách s vysokou hustotou osídlení a obyvatelé nacházející se na místech s vysokou koncentrací osob (sídlíště, městská centra, velké terminály dopravních systémů, velká obchodní, kulturní a sportovní centra).
- Veřejné budovy, školy, nemocnice, ústavy sociální péče a obdobná zařízení s vyšším pohybem osob, s koncentrací dětí, nebo naopak osob starých, smyslově nebo tělesně postižených.

Varování je komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečujících včasné předání varovné informace o reálně hrozící nebo již vzniklé mimořádné události.⁴¹

5.2.4.1 Možné formy šíření varovné informace

Lidé mají pět smyslů, dominantní podíl na příjmu informací má zrak a sluch. Z toho hlediska může být varovná informace předávána ve formě přijímané sluchem a zvukem:

- formou mluveného slova nebo formou zvukového znamení

⁴⁰KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. str. 52-56. ISBN 978-80-87472-06-4.

⁴¹KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. Str. 56-60. ISBN 978-80-87472-06-4.

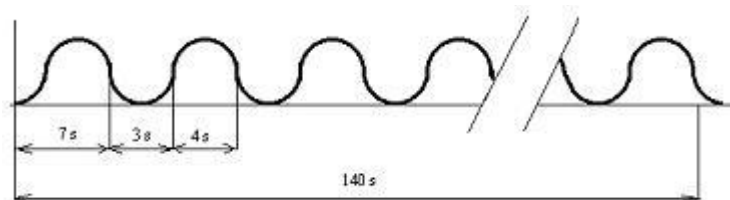
- optickou formou – to jsou například piktogramy, tiskové texty, optická návěstí
- kombinovanou formou.

Pro šíření varovné informace se vychází ze zásady, že varování je věc veřejná a každý občan má právo být varován. Z tohoto pohledu je možno využít, s ohledem na charakter mimořádné situace, její rozsah a časový průběh i na aktuální dostupnost prostředků:

- mobilních prostředků (vozidla s rozhlasovým zařízením, megafonů, mobilní sirény)
- osobní hlášení (hlídky policie, hasičů)
- rozhlas a televize
- mobilních telefonů, internetu a dalších technologií

Varovný signál „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“

Varovný signál je zakotven v legislativě ve vyhlášce Ministerstva Vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Tón všeobecné výstrahy je charakterizován kolísavým tónem v délce 140 vteřin, kdy je motor rotační sirény opakovaně na dobu 4 vteřiny zapínán a na dobu 3 vteřiny vypínán. Elektronické sirény a místní informační systém signál vytváří kombinací tónů 180 Hz až 400 Hz elektronickým generováním nebo reprodukcí zvukového souboru. Varovný signál je možno opakovat až třikrát v intervalech až tři minuty.⁴²

Obrázek č. 4: Grafický záznam Všeobecné výstrahy⁴³

⁴²KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. Str. 56-60. ISBN 978-80-87472-06-4.

⁴³ HZS Olomouckého kraje – Varování – Hasičský záchranný sbor České republiky. *Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2019 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 10. 02. 2020]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-varovani-varovani.aspx>

5.2.4.2 Činnost obyvatelstva po vyhlášení varovného signálu

Brzké a způsobilé zahájení realizace ochranných opatření v případech ohrožení obyvatelstva může významným způsobem zamezit poškození zdraví, ztrátám na životech a materiálních škodách, V rozhodující míře je založeno na včasném a správném předání varovných tísňových informací, postupu a činnosti odpovědných orgánů, ale celková efektivita spočívá i v kvalifikované činnosti obyvatelstva.

Základní pokyny občanům pro případ mimořádných událostí:

- Respektovat varovné a tísňové informace a ukázněně reagovat na pokyny záchranných složek orgánů krizového řízení.
- Řídit se a získávat informace z oficiálních zdrojů.
- Nerozšiřovat poplašné a milné informace.
- Zbytečně netelefonovat.
- Nepodceňovat vzniklou situaci a nepropadat panice.
- Pomáhat starým, nemocným a postiženým lidem a zvláště dětem v sousedství.

Pokud jde o silné větry, platí zásady odlišné od zásad při povodni či zemětřesení po zaznění sirény. Je nejlepší okamžitě se ukrýt v nejbližší budově, při cestě automobilem se vyhnout cestám, kde hrozí nebezpečí pádu stromů. Pokud je člověk doma, uzavře dveře a okna a zapne rádio nebo televizi. Nabije si mobilní telefon a obstará si svítilny pro případ vypnutí elektrického proudu.⁴⁴

5.3 Evakuace

Evakuace je jedním z nejúčinnějších a nejrozšířenějších opatření, která se používají při ochraně obyvatelstva před případnými následky hrozících nebo vzniklých mimořádných událostí. Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí. Evakuace se provádí z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované

⁴⁴KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. ISBN 978-80-87472-06-4.

obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. Evakuace se vztahuje na všechny osoby v místech ohrožených mimořádnou událostí s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost. V první řadě se plánuje evakuace pro děti mladší 15 let, osoby v sociálních a zdravotních zařízeních a osoby zdravotně postižené.

5.3.1 Rozdělení evakuace

Z hlediska rozsahu evakuačních opatření lze rozdělit:

- a) **Evakuace objektová** zahrnuje evakuační opatření pro obyvatelstvo budovy či malého počtu budov, administrativních a správních budov. K provedení této evakuace se používá především požární evakuační plán.
- b) **Evakuace plošná** zahrnuje evakuační opatření pro obyvatelstvo části nebo celého urbanistického celku nebo se provádí pro větší prostor jako je zóna havarijního plánování, záplavové území vodního toku.
- c) **Evakuace všeobecná** se týká všech kategorií osob.
- d) **Evakuace selektivní** se týká některých či všech kategorií osob jako jsou děti do šesti let s individuálním doprovodem, děti od šesti do patnácti let se společným doprovodem, pacienti zdravotnických lůžkových zařízení, osoby přestárlé a osoby tělesně postižené.⁴⁵

Dle doby trvání lze evakuační opatření dělit:

- a) **Vyvedení** probíhá nejčastěji při záchranných pracích v rámci jedné části objektu (vyvedení z bytu v panelovém domě). Osoby jsou vyvedené z objektu a po skončení záchranných prací se mohou vrátit zpět. Těmto osobám je zajištěno jen ošetření a informace, v případě extrémních klimatických podmínek je jim zprostředkováno místo pro přečkání.
- b) **Evakuace krátkodobá**, kdy mimořádná událost nevyžaduje dlouhodobé opuštění domova. Pro evakuované obyvatelstvo se nezabezpečuje náhradní ubytování. Opatření k zajištění nouzového přežití obyvatelstva se neprovádějí.

⁴⁵SMETANA, Marek, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Danuše KRATOCHVÍLOVÁ. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Brno: ComputerPress, 2010. ISBN 978-80-251-2989-0, str.84-85.

- c) **Evakuace dlouhodobá** se provádí, když krizová situace vyžaduje dlouhodobý, více než 24 hodinový pobyt mimo pobytu obyvatelstva. Pro evakuované obyvatelstvo, které nemá možnost vlastního ubytování, se zabezpečuje náhradní ubytování a v potřebném rozsahu organizuje opatření k zajištění nouzového přežití obyvatelstva.

Z hlediska způsobu realizace, organizace evakuace obyvatelstva lze dále dělit:

- a) **Evakuace samovolná** není řízena a obyvatelstvo jedná dle vlastního uvážení s cílem ubytovat se ve vlastních zařízeních, u příbuzných.
- b) **Evakuace řízená**, kdy představitelé orgánů zodpovědných za řízení evakuace tento proces řídí a ovlivňují. Evakuované osoby přemísťují vlastními dopravními prostředky, pěšky nebo dopravními prostředky MHD. Při řízené evakuaci jsou nejprve evakuovány osoby z míst, kde hrozí bezprostřední nebezpečí.⁴⁶

5.3.2 Evakuační zavazadlo

Evakuační zavazadlo je batoh, kufr nebo taška s věcmi, které jsou důležité pro přechodné opuštění domova, které lze v okamžiku evakuace odhadnout na více než jeden den. Při evakuaci či opuštění objektu na kratší dobu, např. nahlášení bomby v objektu, únik plynu nebo jiné nebezpečné látky, lze očekávat návrat během několika hodin, tudíž je evakuační zavazadlo zbytečné.

Pokud dojde k mimořádné události, kdy je nutné na jeden a více dnů opustit domácnost, je třeba si připravit evakuační zavazadlo pro sebe i ostatní členy domácnosti. Každá osoba by měla mít jen jedno zavazadlo a to tak, že dospělí do 25 kg, děti do 10 kg. Ideálním zavazadlem je kufr na kolečkách, který má dobrou skladnost a lehce se s ním manipuluje. Dalším vhodným zavazadlem je batoh, při něm má člověk obě ruce volné. Třetím zavazadlem je taška, ta je nejméně vhodná. Nezapomeňme, že při přesunu se zavazadlem není vždy možné použít vlastní automobil. V mnoha domácnostech je také

⁴⁶SMETANA, Marek, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Danuše KRATOCHVÍLOVÁ. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Brno: ComputerPress, 2010. ISBN 978-80-251-2989-0, str. 84-85.

domácí zvíře, které je třeba vzít s sebou. Evakuační zavazadlo by mělo být řádně čitelně označené, pro případ ztracení zavazadla.⁴⁷

Obrázek 5: Evakuační zavazadlo⁴⁸

5.4 Ukrytí

Ukrytím se rozumí opatření, které slouží k ochraně obyvatelstva při radiačních a chemických haváriích. Současný fond úkrytů zahrnuje tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty a ochranné systémy podzemních dopravních staveb. Opatření pro ukrytí se plánují především v mírovém stavu. Způsob a rozsah kolektivní ochrany obyvatelstva ukrytím, jsou rovněž údaje o počtu osob s trvalým pobytem v místě a počtu osob v daném místě dočasně přístupných.

a) Improvizované úkryty

Improvizovaný úkryt je předem vybraný optimálně vyhovující prostor ve vhodných částech bytů, budov, obytných domů, provozních a výrobních objektů. Improvizované

⁴⁷ Co má obsahovat evakuační zavazadlo? (12), Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje. Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje [online]. Copyright © 2001 [cit.11.02.2020]. Dostupné z: <http://www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci/co-ma-obsahovat-evakuacni-zavazadlo>

⁴⁸ Jak se zachovat v případě evakuace? Všechno vypněte, nezapomeňte na zavazadlo | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy[online]. Copyright © 1997 [cit. 15. 02. 2020]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jak-se-zachovat-v-pripade-evakuace-vsechno-vypnete-nezapomeňte-na-zavazadlo_201306031020_akottova

úkryty, dříve používali název protiradiační úkryty budované svépomocí, se předem budují k ochraně obyvatelstva před účinky světelného a tepelného záření.

b) Stálé úkryty

Stále úkryty slouží k ukrytí obyvatelstva a tvoří je trvalé ochranné prostory v podzemní části staveb nebo stavby samostatně stojící. Ukrytí obyvatelstva se plánuje a je zaevidováno do havarijních plánů kraje a vnějších havarijních plánů. Stálé úkryty se dělí na stálé tlakové úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty a ochranné systémy podzemních dopravních staveb. V České republice se nachází přes 5000 úkrytů. Tyto stavby byly stavěny především pro ukrytí obyvatelstva za válečného stavu. Prostory jsou víceúčelové, mohou být v mírovém stavu využívány jako kina, prodejny, kavárny, v případě vzniku mimořádné události slouží jako úkryty.⁴⁹

Na Příbramsku se nachází okolo 80 krytů. Jsou vystaveny především ve městě Příbram ve školách, v panelových domech, zvláště okolo náměstí 17. listopadu. Další kryt se nachází v obci Kamýk nad Vltavou.

⁴⁹ MARÁDOVÁ, E., KRATOCHVÍLOVÁ, D., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. 1.vyd. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007, ISBN 978-80-86991-24-5

6 Dotazníkové šetření

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjištění znalosti a připravenosti obyvatelstva při řešení mimořádných událostí, proto bylo vytvořeno dotazníkové šetření, pro zjištění potřebných informací. Dotazník se skládal ze 14 otázek, kde všechny otázky byly vázány k problematice. Cílem dotazníku bylo sbírání dat, k pozdější analýze vědomí obyvatelstva, jak se mají chovat při vzniku mimořádné události či jaké jsou preventivní opatření požární ochrany a zda lidé na území obce s rozšířenou působností mají přehled o mimořádných událostech na tomto území.

6.1 Skladba otázek a průběh sběru informací do dotazníku

Dotazníkové otázky se zabývají základními znalostmi ochrany obyvatelstva a řeší otázku, zda lidé jsou připraveni na mimořádné události a kdo jim v tomto případě může pomoci či jestli vědí o nějakých mimořádných událostech, které se staly v ORP Příbram. Zdrojem většiny otázek byly materiály, jako je příručka pro seniory, učebnice pro mladé hasiče a také znalosti ze základní školy (Den zdraví, Den pro život).

Dotazníkem byly osloveny tři skupiny respondentů na území obce s rozšířenou působností. V první skupině byli osloveni členové jednotky sboru dobrovolných hasičů obce („JSDHO“), v druhé členové sborů dobrovolných hasičů a v poslední obyvatelé ORP Příbram, kteří nejsou členy výše zmíněných jednotek, sborů. Dotazník byl vyhotoven jak v elektronické, tak v tištěné podobě. Dotazník byl šířen přes sociální sítě, emailovou poštou a osobním předáním.

Rozesláno a rozdáno bylo celkem 253 dotazníků, z toho vyplněno bylo 111 dotazníků. Vyhodnocováno bylo tedy celkem 111 dotazníků z toho **29** dotazníků pro **členy JSDHO**, **34** dotazníků pro **členy SDH** a **49** dotazníků pro **občany**, kteří nejsou ve zmíněných sborech, jednotkách. Sběr výsledků z dotazníků od prosince do února, tedy tři měsíce. Dotazník nebyl omezen časem, byl zcela anonymní. Respondenti byli obeznámeni, pro jaký účel byl dotazník vyplňován.

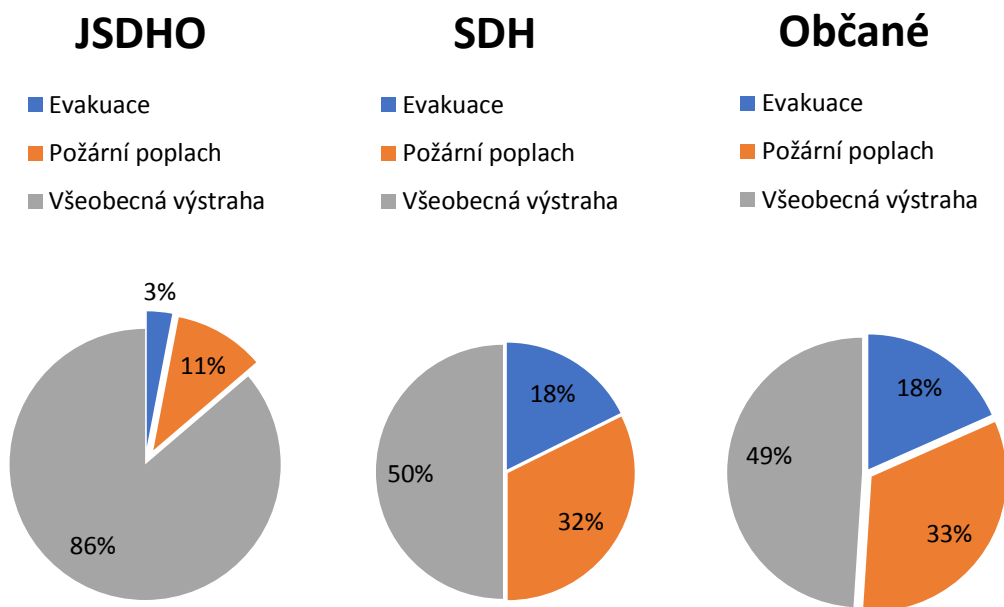
6.2 Zpracování získaných informací

Získané informace, tedy odpovědi na otázky byly zpracovány do grafů. U každé otázky byly tři grafy, tzn. každé dotazované skupině patří jeden z grafů. Grafy byly vyhotoveny v programu Microsoft Excel a poté vloženy do bakalářské práce. Ke každé otázce byly přiřazeny odpovědi a krátký komentář.

Otázka č. 1: Co ohlašuje kolísavý tón sirény, který trvá 140 vteřin?

- a) Evakuace
- b) Požární poplach
- c) Všeobecná výstraha

Správná odpověď je za c) Všeobecná výstraha.

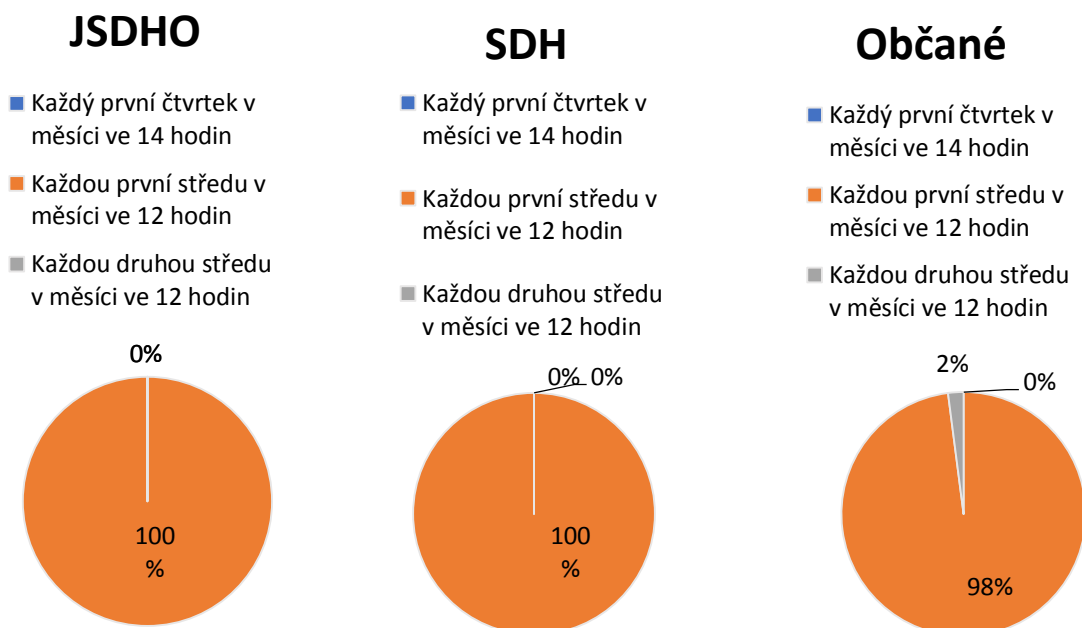
Obrázek č. 6: Grafy k otázce č. 1. [vlastní]

Komentář: V této otázce u všech dotazovaných skupin největší podíl označené odpovědi měla správná odpověď všeobecná výstraha. Velká část respondentů uvedla odpověď evakuace, tento varovný signál, který je kolísavý trvá 140 vteřin, se nazývá všeobecná výstraha, nicméně ti kdo uvedli, že ohlašuje při mimořádných událostech opatření ochrany obyvatelstva jako je evakuace, ukrytí atd., měli pravdu. Avšak celkem 30 respondentů uvedlo, že ohlašuje požární poplach, to však správné není. Požární poplach trvá 60 vteřin a je to přerušovaný tón, který připomíná troubící tón „HO-ŘÍ, HO-ŘÍ“.

Otázka č. 2: Kdy probíhá zkouška sirén?

- a) Každý první čtvrtek v měsíci ve 14 hodin
- b) Každou první středu v měsíci ve 12 hodin
- c) Každou druhou středu v měsíci ve 12 hodin

Správná odpověď je za b) Každou první středu v měsíci ve 12 hodin.

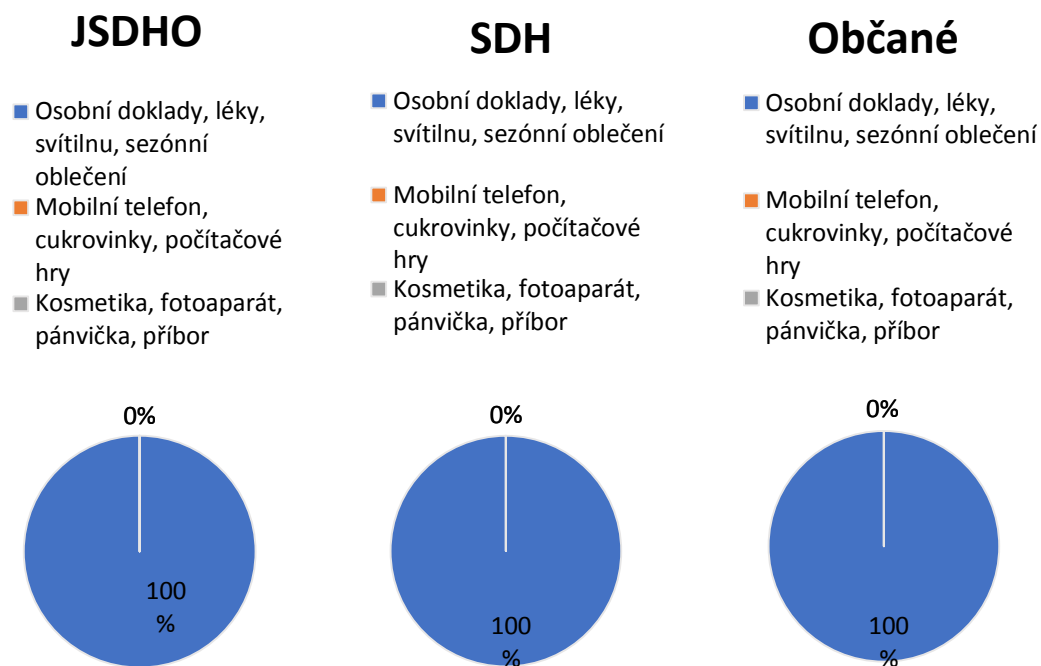
Obrázek č. 7: Grafy k otázce č. 2. [vlastní]

Komentář: U této otázky je zřejmé, že lidé jsou informováni a vědí, kdy zkouška sirén probíhá. Pouze jeden občan odpověděl, že zkouška sirén probíhá každou druhou středu v měsíci. V některých obcích po zaznění signálu probíhá verbální informace „Zkouška sirén, zkouška sirén, zkouška sirén. Právě proběhla zkouška sirén. Zkouška sirén.“, i to může být přínosem pro zapamatování časového úseku, kdy zkouška probíhá.

Otázka č. 3: Co má obsahovat evakuační zavazadlo?

- a) Osobní doklady, léky, svítilnu, sezónní oblečení
- b) Mobilní telefon, cukrovinky, počítačové hry
- c) Kosmetika, fotoaparát, pánvička, příbor

Správná odpověď je za a) Osobní doklady, léky, svítilnu, sezónní oblečení.

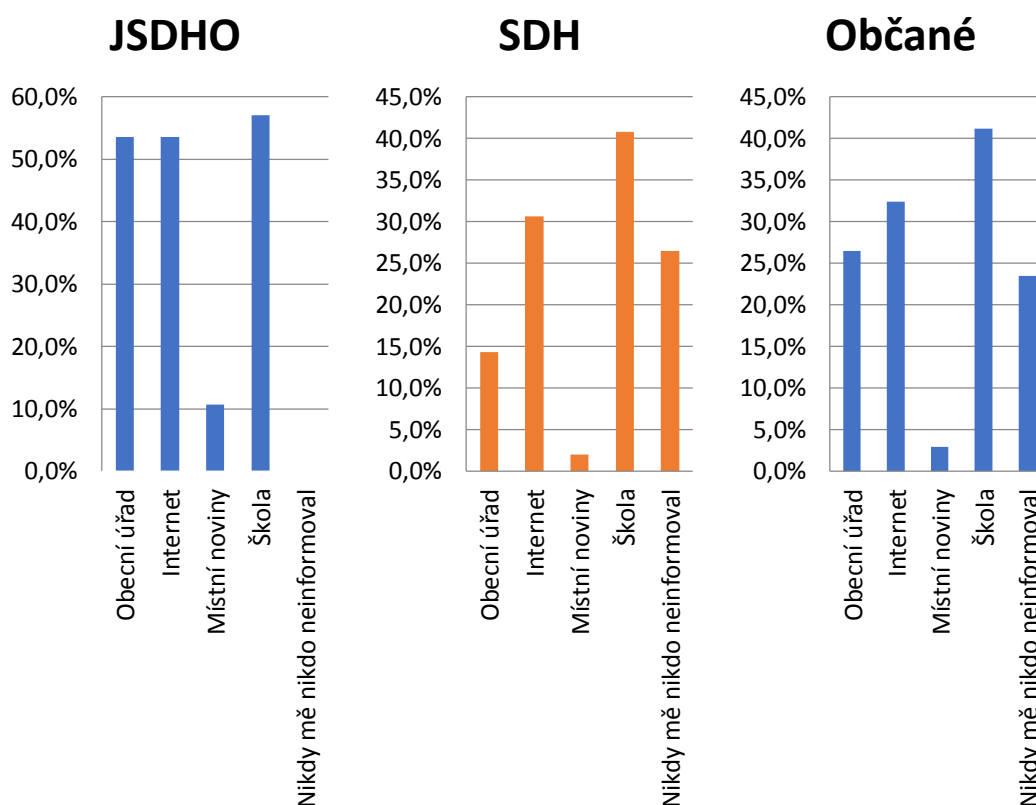

Obrázek č. 8: Grafy k otázce č. 3. [vlastní]

Komentář: Všichni dotazovaní odpověděli správně, co má evakuační zavazadlo obsahovat. Je zřejmé, že by si všichni zabalili důležité věci. Je zajímavé, že lidé neuvažovali, že by si vzali s sebou například mobilní telefon či příbor. V evakuačním zavazadle je však důležité mít zabalené věci jako je pitná voda, spací pytel, popřípadě podložku na spaní nebo smlouvy o pojištění. Tyto věci však respondenti v dotazníku zmíněné neměli, tudíž je nemohli označit za správné.

Otázka č. 4: *Byl/a jste někdy nějakým z níže vypsanych zdrojů informován/a o rizikách mimořádných událostí?*

- a) Obecním úřadem
- b) Internetem
- c) Místními novinami
- d) Ve škole
- e) Nikdy mě nikdo neinformoval

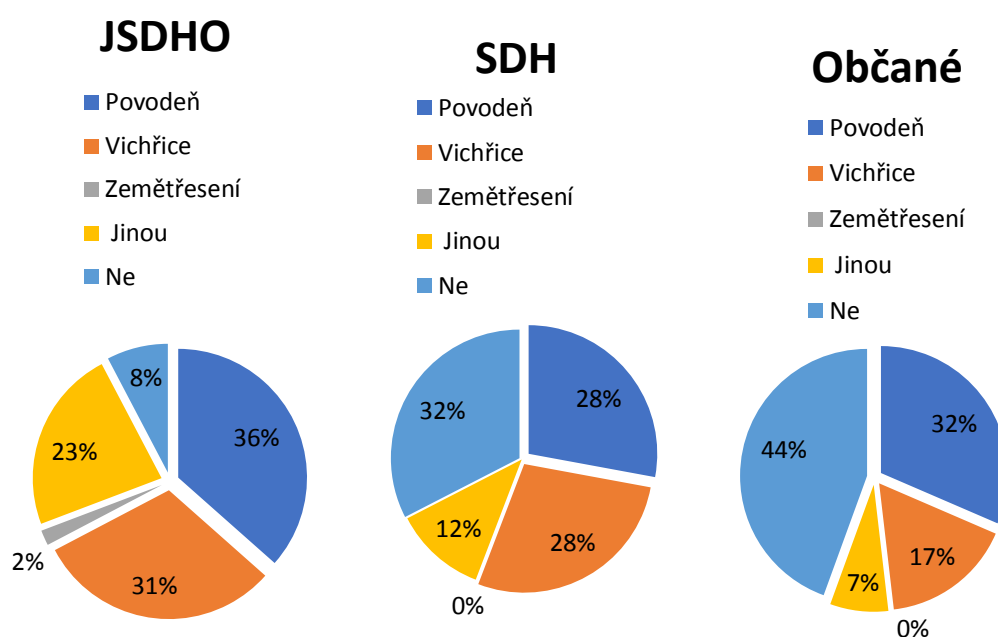

Obrázek č. 9: Grafy k otázce č. 4. [vlastní]

Komentář: Pro tuto otázku nebyla stanovena správná odpověď. Otázka měla být zjišťovací a respondenti mohli označit více odpovědí. Členové JSDHO nejvíce označovali, že jsou informováni školou, internetem a obecním úřadem, je zajímavé, že nikdo neoznačil, že nebyl nikým informován. U členů SDH a občanů má nevyšší podíl na informovanosti škola, a podíl informovanosti obecním úřadem se snižuje. Oproti tomu se zde objevila odpověď, že dotyčné nikdy nikdo neinformoval, což je v dnešní době špatné.

Otázka č. 5: *Zažil/a jste někdy mimořádnou událost ve vašem správním území? Pokud ano jakou.*

- a) Povodeň
- b) Vichřice
- c) Zemětřesení
- d) Jinou
- e) Ne

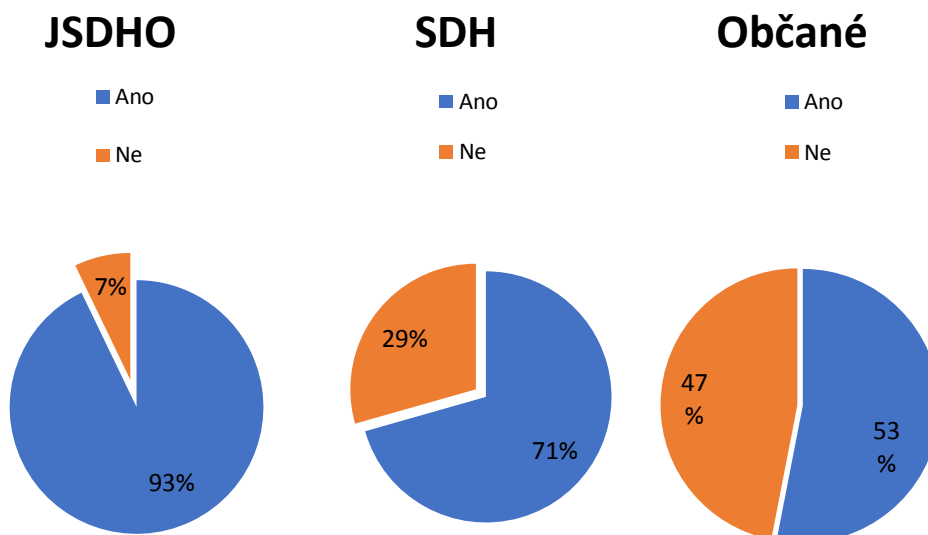

Obrázek č. 10: Grafy k otázce č. 5. [vlastní]

Komentář: V této otázce jsem se dotazovala, zda respondenti zažili nějakou živelní mimořádnou událost. Opět zde mohli označit více odpovědí. Velký podíl respondentů zažil povodně, je pravdou, že v roce 2002 silně zasáhla povodeň území ORP Příbram a to jak v okolí hráze přehrady Orlík u Solenic a Kamýku nad Vltavou, tak okolo potoka Litavka. Další nemalou skupinou byla živelní mimořádná událost vichřice, tuto odpověď označilo celkem 32 respondentů. Nutno zmínit, že ve skupině občanů největší podíl měla odpověď, že žádnou mimořádnou událost nezažili, takto odpovědělo celkem 22 občanů.

Otázka č. 6: *Slyšel/a jste o nějaké mimořádné události, která se stala na území ORP Příbram?*

- a) Ano
- b) Ne

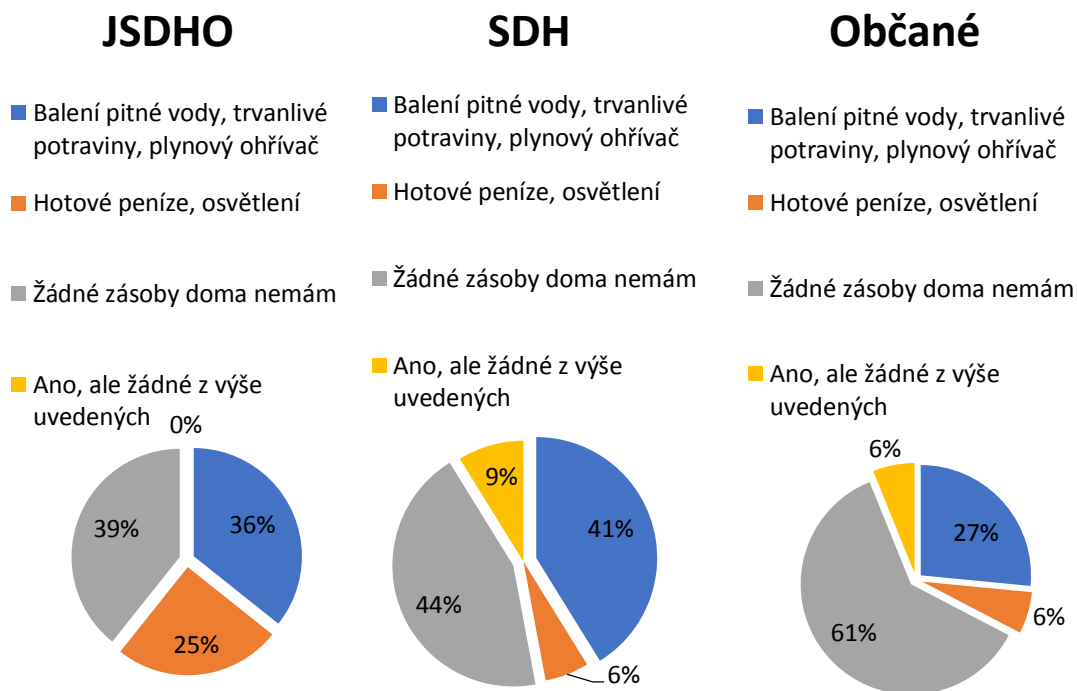

Obrázek č. 11: Grafy k otázce č. 6. [vlastní]

Komentář: Touto otázkou se zjišťovalo, zda občané vědí o nějaké mimořádné události. Bereme v potaz, že mimořádnou událostí je škodlivé působení jevů, které vyžadují záchranné a likvidační práce. Ve skupině členů JSDHO skoro všichni odpověděli, že slyšeli o nějaké mimořádné události. U občanů ORP Příbram se výsledek už odlišoval, pouze 3% přes polovinu odpovědělo, že slyšeli o nějaké mimořádné události na území ORP Příbram. Velkou mimořádnou událostí na území ORP Příbram je například požár Svaté Hory v roce 1978, požár výrobní haly společnosti Ravak v roce 2018 a další.

Otázka č. 7: Připravujete, shromažďujete si zásoby pro případ mimořádné události a jaké?

- Balení pitné vody, trvanlivé potraviny, plynový ohřivač
- Hotové peníze, osvětlení
- Žádné zásoby doma nemám
- Ano, ale žádné z výše uvedených

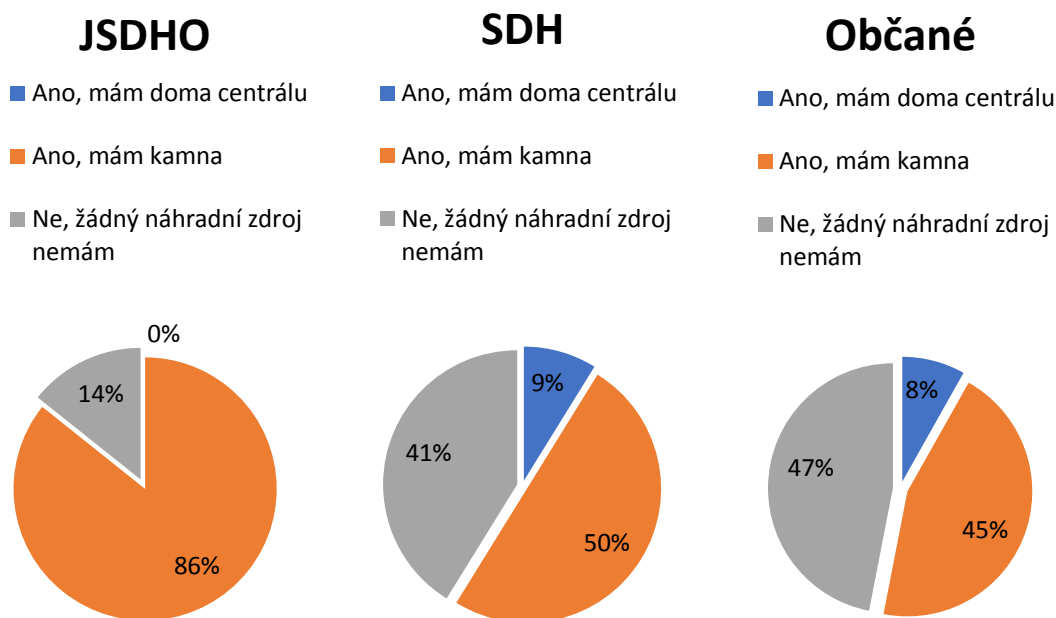

Obrázek č. 12: Grafy k otázce č. 7. [vlastní]

Komentář: Je překvapivé, že většina dotazovaných nemá v domácnosti pro případ mimořádné události žádné zásoby. Druhou nejčastější odpovědí byla, že v domácnosti mají balení pitné vody, trvanlivé potraviny a plynový ohřivač. U skupiny občanů však tuto odpověď označilo pouhých 13 ze 49 respondentů, což je k zamyšlení. Je patrné, že dnešní době si lidé oblíbili platbu přes internet, kartou, či chytrými hodinkami a mobilním telefonem. Odpověď, že mají doma hotové peníze, označilo pouze 13 lidí ze 111 dotazovaných. Měli bychom však myslet na to, že v případě blackoutu, nám bude karta a internetové bankovníctví k ničemu, poněvadž nebude fungovat elektrický proud a tudíž takto nebudeme moci platit a koupit si důležité potraviny a ostatní produkty.

Otázka č. 8: V případě výpadku el. energie máte náhradní zdroj tepla?

- a) Ano, mám doma centrálu
- b) Ano, mám kamna
- c) Ne, žádný náhradní zdroj nemám

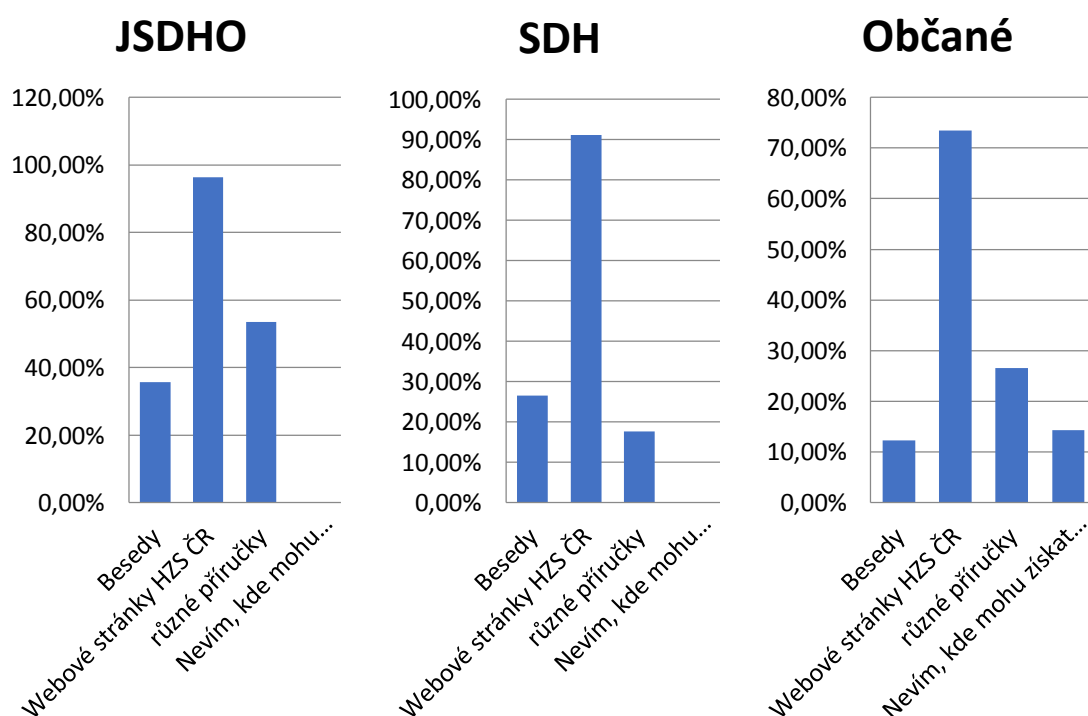

Obrázek č. 13: Grafy k otázce č. 8. [vlastní]

Komentář: U skupiny členů JSDHO odpovědělo 24 z 29 dotazovaných, že má doma kamna, tudíž kdyby v chladných dnech byl výpadek proudu, lidé by si mohli zatopit bez ohledu na elektřinu. U této otázky by mohla být ještě podotázka, kolik z dotazovaných lidí bydlí v rodinném domě s vlastním zdrojem tepla a kolik ve městě v panelákovém domě, kde je pouze jeden zdroj tepla pro všechny bytové jednotky, kterým je centrální zdroj plynová kotelna. Poněvadž bytové jednotky v panelovém domě většinou ani druhý zdroj tepla mít nemohou. V dnešní době roste poptávka po tepelných čerpadlech, které jsou nejspíše výhodné, avšak jsou poháněna elektrickým proudem. Pokud by byl výpadek proudu, tepelnými čerpadly se topit nemůže. Celkem 6 z 111 dotazovaných uvedlo, že mají centrálu. Domnívám se, že tito lidé mají doma tepelné čerpadlo a centrálu pro případ výpadku elektrického proudu.

Otázka č. 9: Kde můžete získat informace k rizikům a správným zásadám chování při mimořádných událostech?

- a) Besedy
- b) Webové stránky Hasičského záchranného sboru České republiky
- c) Různé příručky
- d) Nevím, kde můžu získat informace

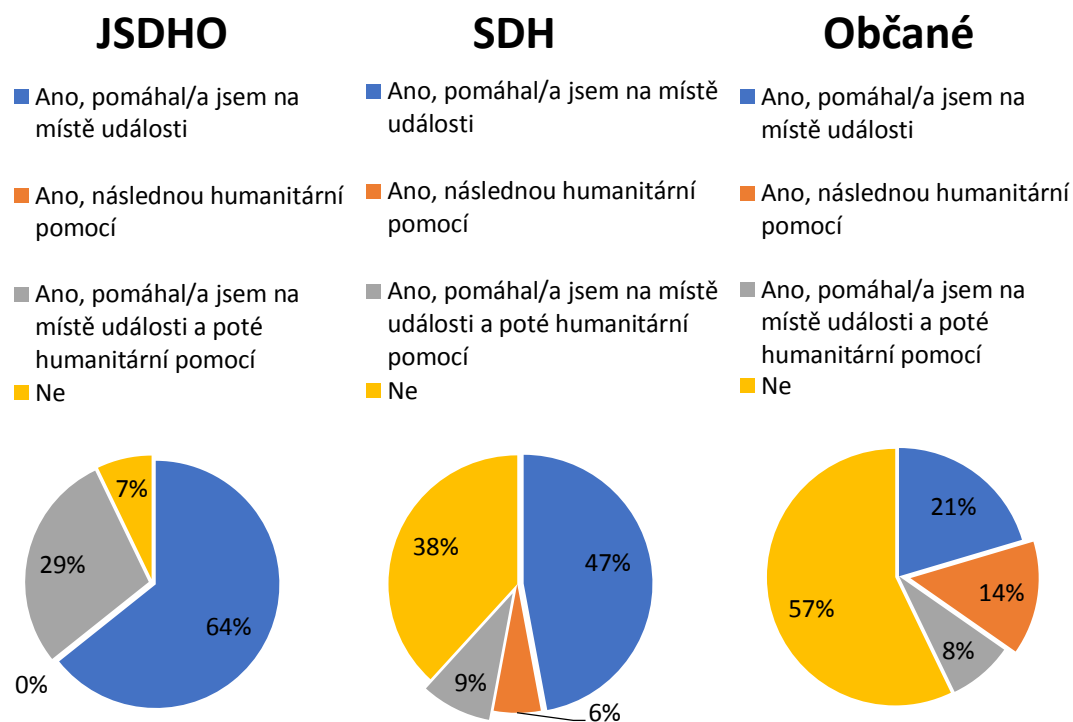

Obrázek č. 14: Grafy k otázce č. 9. [vlastní]

Komentář: V této otázce respondenti mohli označit více odpovědí. Většina respondentů označila odpověď, že informace mohou získat na webových stránkách Hasičského záchranného sboru ČR, což je velmi správná odpověď a také na těchto stránkách mohou najít spoustu užitečných informací, které se týkají mimořádných událostí. Jsou vydány příručky typu jak se chovat, když..., velmi dobře zpracovanou příručkou je Příručka pro seniory, kde mohou najít první pomoc, ochranu obyvatelstva, požární ochranu. Je špatné, že 7 občanů ze 49, neví, kde může získat informace.

Otázka č. 10: Podílel/a jste se někdy na pomoci při mimořádné události? (dopravní nehoda, požár, povodně, vichřice)

- a) Ano, pomáhal/a jsem na místě události
- b) Ano, následnou humanitární pomocí
- c) Ano, pomáhal/a jsem na místě události a poté humanitární pomocí
- d) Ne

Obrázek č. 15: Grafy k otázce č. 10. [vlastní]

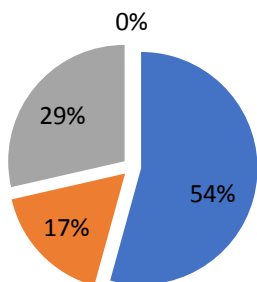
Komentář: V této otázce jsem se zajímala o to, zda respondenti někdy pomáhali při mimořádných událostech. Je vidět, že členové JSDHO vyjíždějí k mimořádným událostem, kde pomáhají a spolupracují se složkami IZS v místě události. Nemalý počet členů JSDHO označil odpověď, že pomáhali na místě mimořádné události, ale i poté humanitární pomocí. Ve skupině členů SDH je také největší podíl odpovědí, že pomáhali v místě události avšak 38% členů SDH odpovědělo, že nikdy nepomáhali při mimořádné události. Třetí graf se otočil úplně na druhou stranu oproti grafu členů JSDHO, zde 57% občanů odpovědělo, že nikdy nepomáhala při mimořádné události.

Otázka č. 11: Máte znalost a informace, jak byste poskytl/a první pomoc?

- a) Ano, absolvoval/a jsem kurz první pomoci
- b) Ano, přečetl/a jsem si informace na internetu
- c) Ano, zajímám se o první pomoc
- d) Nevím, jak bych poskytl/a první pomoc

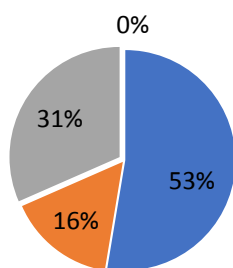
JSDHO

- Ano, absolvoval/a jsem kurz první pomoci
- Ano, přečetl/a jsem si informace na internetu
- Ano, zajímám se o první pomoc
- Nevím, jak bych poskytl/a první pomoc

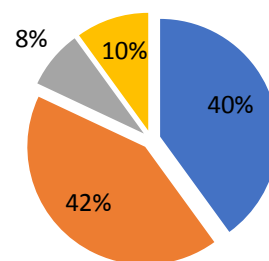
SDH

- Ano, absolvoval/a jsem kurz první pomoci
- Ano, přečetl/a jsem si informace na internetu
- Ano, zajímám se o první pomoc
- Nevím, jak bych poskytl/a první pomoc

Občané

- Ano, absolvoval/a jsem kurz první pomoci
- Ano, přečetl/a jsem si informace na internetu
- Ano, zajímám se o první pomoc
- Nevím, jak bych poskytl/a první pomoc

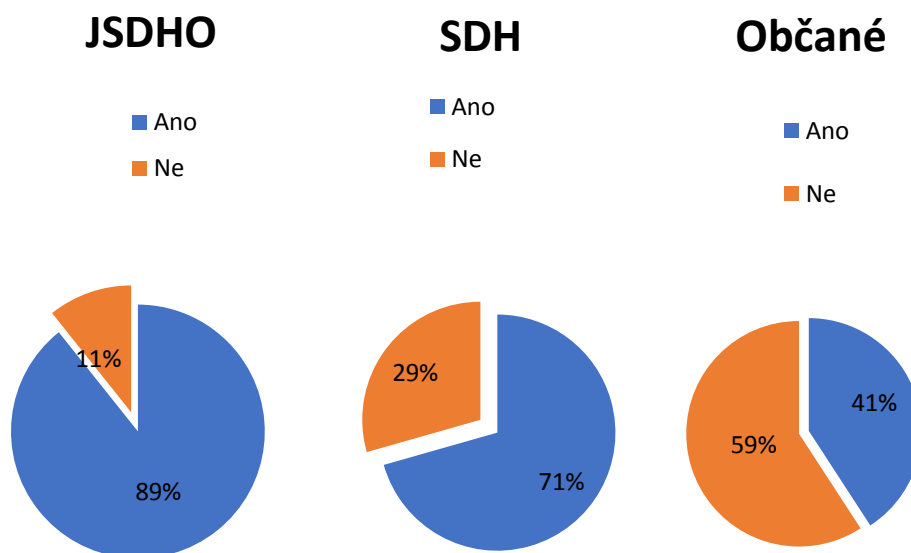

Obrázek č. 16: Grafy k otázce č. 11. [vlastní]

Komentář: Odpovědi členů JSDHO a SDH velice potěšily, protože nikdo v těchto skupinách neodpověděl, že neví, jak by poskytl první pomoc. U těchto skupin by ani neměla poslední odpověď být označena, je možné, ve sborech se připravují na mimořádné události školeními, poradami a jednotky absolvují kurzy, školení, kde se školí a zkouší si poskytnutí první pomoci. Nutno podotknout, že i ve skupině občanů 90% respondentů označilo, že vědí, jak by poskytli první pomoc.

Otázka č. 12: Znáte rizika mimořádných událostí na území vaší obce?

- a) Ano
- b) Ne

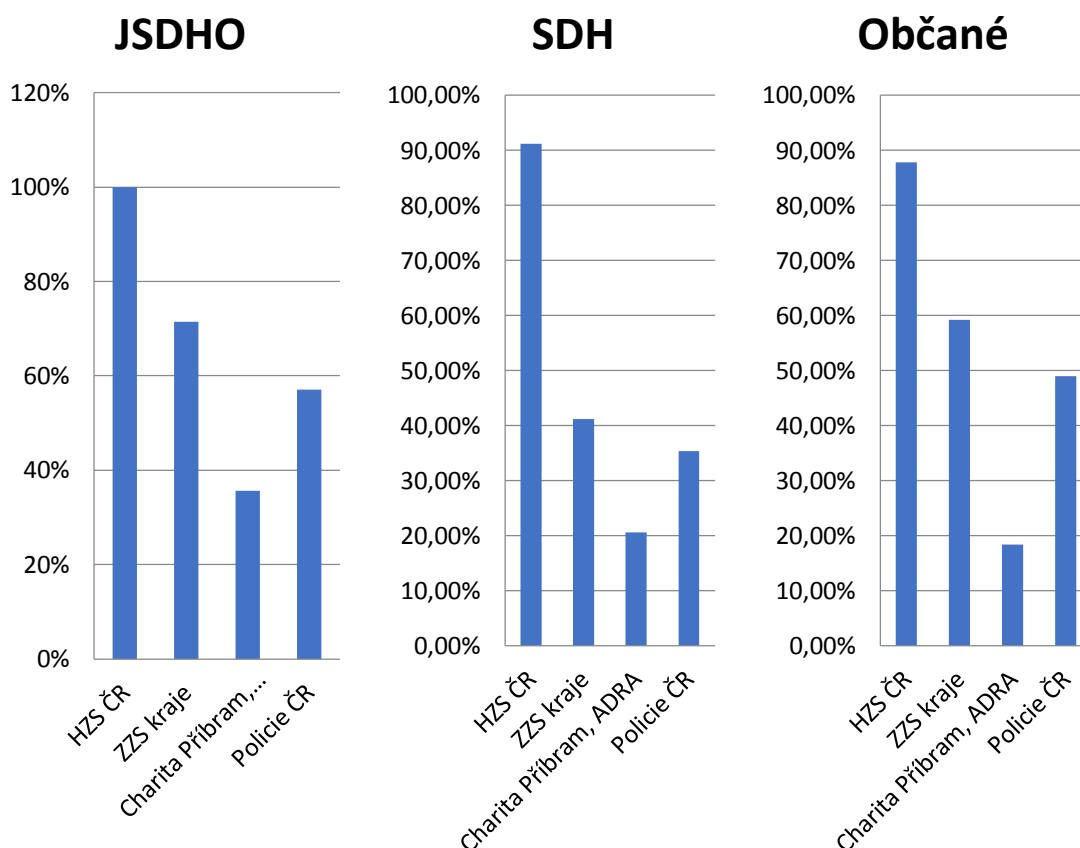
Obrázek č. 17: Grafy k otázce č. 12. [vlastní]

Komentář: V této otázce grafy vypadají velmi různorodě, je vidět, že nejvíce svá rizika znají členové JSDHO, poté členové SDH a nejméně občané. Domnívám se, že členové JSDHO znají rizika, protože k mimořádným událostem často vyjíždějí. Je důležité, aby obyvatelstvo bylo informováno, co je může v obci, kde se zdržují ohrozit. Zastupitelstvo nebo obecní úřad jako takový by se měl zajímat o rizika v jejich obci a nějakým způsobem seznámit obyvatelstvo s riziky mimořádných událostí v obci. Alarmující je počet občanů, kteří neznají rizika mimořádných událostí na území své obce. V dotazníku uvedlo 30 ze 49 dotazovaných, že neví, jaká jsou rizika.

Otázka č. 13: Víte, kdo vám může ve správním území ORP Příbram poskytnout pomoc?

- a) Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany
- b) Zdravotnická záchranná služba kraje
- c) Charita Příbram, ADRA
- d) Policie ČR a obecní policie

Správné odpovědi jsou všechny a), b), c), d).

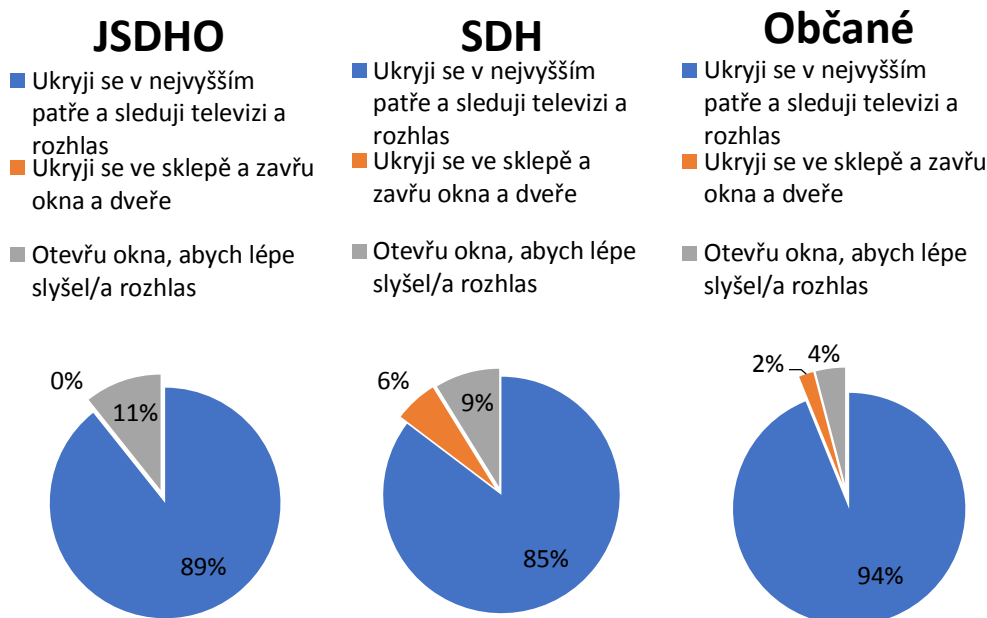
Obrázek č. 18: Grafy k otázce č. 13. [vlastní]

Komentář: Při této otázce mohli dotazovaní označit více správných odpovědí. Všechny instituce v odpovědích byly správné. Ve skupině členů JSDHO všichni dotazovaní odpověděli, že jim může pomoci Hasičský záchranný sbor ČR. Ze všech grafů lze vyčíst, že největší podíl odpovědi měl HZS ČR, poté s pomalu klesajícím podílem instituce zdravotnická záchranná služba kraje, Policie ČR a nejnižší podíl měla Charita Příbram a ADRA. Je zajímavé, že dotazovaní neví, že Charita Příbram, nepomáhá pouze handicapovaným lidem a seniorům, ale pomáhá i v rámci mimořádných událostí.

Otázka č. 14: Jak se zachováte při povodních?

- a) Ukryji se v nejvyšším patře a sleduji televizi a rozhlas
- b) Ukryji se ve sklepě a zavřu okna a dveře
- c) Otevřu okna, abych lépe slyšel/a rozhlas

Správná odpověď je za a) Ukryji se v nejvyšším patře a sleduji televizi a rozhlas.

Obrázek č. 19: Grafy k otázce č. 14. [vlastní]

Komentář: Tato otázka dopadla velice překvapivě. Nejlépe ze tří dotazovaných skupin dopadla skupina občanů. 46 dotazovaných občanů uvedlo správnou odpověď, že se ukryjí v nejvyšším patře a sledují televizi a rozhlas. Zajímavé je, že někteří dotazovaní ze všech tří skupin uvedli, že otevřou okna, aby lépe slyšeli rozhlas. U skupiny členů JSDHO odpověděli takto 3 lidé. Naštěstí u této skupiny nikdo neodpověděl odpověď, „Ukryji se ve sklepě a zavřu okna a dveře.“. Tuto odpověď však uvedlo pár dotazovaných členů SDH a občanů.

6.3 Zhodnocení dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit připravenost a znalost rizik obyvatelstva žijících ve správním území obce s rozšířenou působností Příbram při řešení mimořádných událostí.

Pro lepší zjištění informací byli respondenti rozděleni do tří skupin. V první skupině byli lidé, kteří žijí ve správním území ORP Příbram a jsou členové jednotek sboru

dobrovolných hasičů obce. Druhou skupinou byli lidé, kteří žijí ve správním území ORP Příbram a jsou členové sboru dobrovolných hasičů, ale nejsou členové JSDHO. Poslední, třetí skupinou byli občané, kteří nejsou ani v jednotkách borů dobrovolných hasičů obce ani členové sboru dobrovolných hasičů jako takových.

Získané údaje z dotazníkového šetření ukazují, že obyvatelstvo má značné rezervy v problematice znalosti rizik a připravenosti při mimořádných událostech. Na to, že otázky byly tvořené především z učebních materiálů pro základní školy, kdejaký obyvatel nevěděl. Nejlépe si vedla skupina členů jednotek sboru dobrovolných hasičů obce, která až na pár otázek měla vždy nejlepší odpovědi. V některých otázkách překvapila i skupina občanů např. v otázce č. 14. Spousta obyvatel si nejspíš neuvědomuje, co taková mimořádná událost je a jaké události si pod ní má představit.

U členů jednotek sboru dobrovolných hasičů obce autorka předpokládala, že jsou proškoleni na připravenost na mimořádné události, a tudíž i znají rizika mimořádných událostí ve správním území. Ve druhé skupině, autorka počítala s tím, že se najdou jedinci, kteří budou neznámý v dané problematice, a tak budou odpovědi pouze z 50% správné. Nejmenší důvěru ve správnosti odpovědi měla ve třetí skupině, kde byli občané. Zde předpokládala, že občané nebudou znát rizika a nebudou připraveni na mimořádné události.

Většina otázek byla zodpovězena v mezích správných odpovědí. V otázce č. 2 všichni dotazovaní věděli, že akustická zkouška sirén probíhá ve středu, jen pár jedinců odpovědělo, že probíhá každou druhou středu, nikoli první středu. Tuto odpověď bych brala jako nepozornost dotazovaných.

Co je ovšem podivuhodné, že lidé jsou nejčastěji informováni o rizicích mimořádných událostí internetem a školou. V základních školách ve správním území ORP Příbram probíhá každý rok na jaře Den pro život, kde se děti setkávají s příslušníky Hasičského záchranného sboru ČR, Policie ČR a s příslušníky Zdravotnické záchranné služby kraje. V tento den dětem ukazují základy první pomoci, co mají dělat, kam volat, když nějaká mimořádná událost nastane. Autorka se domnívá, že je to velmi prospěšné a díky této akci, si lidé věci lépe zapamatují. Druhým zdrojem informovanosti je internet, zde se nachází nespočet zpráv o mimořádných událostech. Pro příbramsko existuje webová stránka „prijbram.cz“, kde stále nacházíte nové zprávy, jak z rubriky dopravy – nehod, tak požárů, ochrany zdraví. Další webovou stránkou je „pozary.cz“, která je situovaná

na mimořádné události a akce týkající se HZS ČR a jednotek požární ochrany. V okrese Příbram se vydávají noviny Příbramský deník (vychází každý den), Periskop (nyní vychází každých 14 dnů), Kahan (vychází každý měsíc). Autorka se zamýšlí nad tím, proč by v těchto tiskovinách nemohla být rubrika, v které by se nacházely informace týkající se připravenosti obyvatel na mimořádné události. Právě místní noviny byly označeny jako nejnižší podíl informovanosti obyvatelstva, byť právě tyto noviny se mohou orientovat pouze na menší teritorium, a tím získávat více informací pro toto území. Když ještě zůstaneme u této otázky, tak 20% ze všech dotazovaných nikdy nebylo informováno o mimořádné události, což je alarmující v dnešní době, když je tolik prostředků jak se mohou lidé informovat.

Další otázka, která stojí za upozornění je otázka č. 6 – „*Zda slyšeli o nějaké mimořádné události, která se stala na území ORP Příbram?*“ Je zajímavé, že skoro polovina skupiny občanů odpověděla, že o žádné mimořádné události neslyšela. Ve skutečnosti se každý den stane nějaká mimořádná událost, byť jen autonehoda. Pro zajímavost autorka předkládá události, které stojí za povšimnutí. V roce 1892 propukl požár v dole Marie, kde se většina horníků udusila a část jich uhořela, celkem zemřelo 392 horníků. V dubnu roku 1978 v barokním poutním místě zvaném Svatá Hora propukl požár, při kterém postupně zasahovalo přes 300 hasičů z více než čtyřiceti profesionálních i dobrovolných sborů. Tuto událost město Příbram spolu s územním odborem Příbram HZS ČR před dvěma lety připomnělo vzpomínkovou akcí. V roce 2018 vypukl požár ve výrobní hale společnosti Ravak, škoda byla vyčíslena zhruba na 95 milionů korun. A další mimořádné události, které však zasáhly celou Českou republiku jako např. vichřice Sabine, povodně v roce 2002. Je smutné, že lidé neslyšeli o mimořádných událostech na tomto území. Už jen první dvě zmiňované by si lidé měli pamatovat, vždyť se to stalo na území, kde žijí.

V době kdy je dokončována tato bakalářská práce se na území České republiky šíří virus Covid-19 a když zhodnotíme otázku č. 7, tak 55 dotazovaných ze 111, nemá doma žádné zásoby. Zásoby si člověk dělá sám pro sebe, protože když nastane nějaká mimořádná situace a on musí zůstat doma, tak má alespoň co jíst. Člověk by neměl hledět na to, že obchody musí být v případě mimořádné události otevřené, ale měl by se zamyslet nad tím, co když dotyčnému zdraví, přírodní podmínky nedovolí se do obchodu dostat. Lidé by měli mít doma náhradní zdroj tepla, zdroj, na kterém si

v případě výpadku elektrického proudu obstarají obživu, trvanlivé potraviny, ze kterých si mohou zhotovit plnohodnotné jídlo, nepostradatelnou věcí je také pitná voda a nějaké hotové peníze. Proto lidé pokud nastane situace, která se stala v březnu 2020, obklopují obchody a zkupují co se dá a málem se o zboží nepoperou.

Za pozitivní výsledek autorka považuje zjištění, že pouhých 5 lidí z dotazovaných neví, jak by poskytli první pomoc. Je vidno, že v televizním vysílání se objevují spoty, které ukazují jak poskytnout první pomoc při jakékoli situaci. Těchto spotů by se mělo objevovat více a zvláště v době, kdy nejvíce lidí sleduje televizní vysílání.

Ke zlepšení situace by autorka navrhla zlepšit informování obyvatelstva při řešení mimořádných situací besedami s občany, prostřednictvím mobilních aplikací, či letáků, příručkami. Dále by u sborů dobrovolných hasičů zavedla jednou měsíčně besedu, školení o rizicích a připravenosti na mimořádné události, kde každou výukou měli jiné témata. V rámci těchto výuk, besed, by mohli pomoci vyhotovit příručky, co dělat v případě mimořádných událostí a jak se na ně připravovat.

Již nyní existuje příručka pro seniory, kde se nacházejí základní informace o požární ochraně, ochraně obyvatelstva a první pomoci. Tato příručka byla vydaná hasičským záchranným sborem Pardubického kraje spolu se sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska, patrně však není obyvatelstvem distribuována. Velkým bojovníkem o znalost obyvatelstva je Hasičský záchranný sbor ČR. Ten usiluje o to, aby lidé byli připraveni na mimořádné události, protože mimořádným událostem se vyhnout nelze.

Závěr

Důležitým faktorem v dnešní době je být připravený na mimořádné události, které mohou nastat, bez ohledu na to, v jakém se nachází ročním období. Je špatné, že v době nouzového stavu stát zjistí, že není na krizový plán připraven. Jaký vzor pak mají mít obyvatelé státu, kteří by se měli připravovat na mimořádné události?!

Cílem této práce bylo zjistit, zda jsou obyvatelé, členové jednotky sborů dobrovolných hasičů obce a členové sborů dobrovolných hasičů připraveni na mimořádné události a jestli znají rizika mimořádných událostí, které mohou nastat ve správním území obce s rozšířenou působností Příbram. Aby tento cíl byl naplněn, autorka provedla dotazníkové šetření na území ORP Příbram, se zaměřením na připravenost a znalost rizik obyvatelstva při mimořádných událostech.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že obyvatelé správního území obce s rozšířenou působností Příbram jsou relativně připraveni na mimořádné události. Nejvíce jsou připraveni členové jednotek sboru dobrovolných hasičů obce, velký přínos informovanosti autorka klade školením a výukám, které by měli členové jednotek sboru dobrovolných hasičů obce absolvovat, aby mohli být zařazeni do jednotek požární ochrany. Občané jsou většinou připraveni jen okrajově, je zřejmé, že spousta lidí nemá důvod, motivaci, proč by měla být připravena. Dotazník byl zaměřen i na znalost rizik mimořádných událostí ve správním území obce s rozšířenou působností Příbram. Ovšem většina dotazovaných moc informací z oblasti rizik mimořádných událostí nemá.

Bylo by dobré, kdyby se v televizním vysílání objevovalo více spotů o tématu připravenosti obyvatelstva na mimořádné události. Pro občany od mladistvých až po občany středního věku, by bylo dobré vytvořit aplikaci do mobilních telefonů, kde by byly uvedeny základní poznatky z oblasti informovanosti a rizik mimořádných událostí, protože většina občanů využívá mobilní telefon stále a hlavně ho nosí při sobě. Dalším přínosem by byly různé příručky pro informovanost obyvatelstva. Je pravda, že příručka pro seniory s požární ochranou, ochranou obyvatelstva a první pomocí již byla vydána hasičským záchranným sborem Pardubického kraje spolu se sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska, ale je možné, že není rozšířena do řad seniorů. Je pravdou, že Hasičský záchranný sbor ČR usiluje o to, aby lidé byli připraveni na mimořádné události, zákonem však není dané, že člověk se musí na toto téma vzdělávat a proto lidé nemají o připravenost takový zájem. Mimořádným událostem se vyhnout nelze a tak pouze připravený člověk bývá málokdy překvapen.

Teoretická část bakalářské práce je věnována naplněním dílčího cíle, kterým bylo charakterizovat mimořádné události ve správním území obce s rozšířenou působností Příbram. V této části jsou rozebrány jednotlivé živelní mimořádné události jejich klasifikace. Častými živelními mimořádnými událostmi v tomto správním území jsou povodně, které jsou zde velmi často a také požáry, u kterých je zde charakterizován jejich vznik a fáze hoření. Další kapitoly v teoretické části jsou naplněny charakteristikou území obce s rozšířenou působností Příbram a také opatřeními ochrany obyvatelstva, která jsou pro nás nejdůležitější.

V závěru by autorka chtěla konstatovat, že hlavní cíl bakalářské práce byl naplněn v praktické části zpracováním a vyhodnocením dotazníkového šetření a dílčí cíl byl naplněn v teoretické části charakteristikou a rozbohem živelních mimořádných událostí.

Rozhodně je důležité tuto oblast nepodceňovat a znát rizika a připravenost na mimořádné události ve správním území, kde žijí.

A jak praví latinské rčení: *Amat victoria curam „Štěstí přeje připraveným.“*

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. *Bezpečnostní strategie České republiky 2003*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2004. 22 stran. ISBN 80-86345-45-9.
2. ŘÍHA, M. *Živelní pohromy*. Armexpublishing s.r.o., prvé 2006, 128 stran.
3. KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva I*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. 109 stran. ISBN 978-80-87472-06-4.
4. KAVAN, Štěpán. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015. 129 stran, ISBN 9788087472927.
5. KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Armex, 2006. 119 stran. ISBN 80-86795-35-7.
6. MARÁDOVÁ, E., KRATOCHVÍLOVÁ, D., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. 1.vyd. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007, ISBN978-80-86991-24-5
7. MARÁDOVÁ, Eva. *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007., ISBN 9788086991245.
8. MIKA, Otakar J. *Informovanost obyvatelstva a jeho připravenost na zvládnutí mimořádných událostí* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2008 [cit. 2019-11-06]. ISBN 978-80-794-111-6.
9. MV GŘ HZS ČR.: *Požární taktika – Nežádoucí hoření – oheň*. 2. Vydání. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava 2008. 11 stran, ISBN 80-86111-46-6
10. PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha: Police history, 2006. 255 stran. ISBN 80-86477-35-5.
11. PROCHÁZKOVÁ, D. *Strategické řízení bezpečnosti území a organizace*. České vysoké učení technické v Praze, 2011, 483 stran
12. SMETANA, Marek, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Danuše KRATOCHVÍLOVÁ. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Brno: ComputerPress, 2010. 168 stran. ISBN 978-80-251-2989-0
13. ZPĚVÁK, Aleš. *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Praha: WoltersKluwer, 2019. Komentáře (WoltersKluwer ČR). 164 stran. ISBN 978-80-7598-199-8.

Elektronické zdroje

1. Co má obsahovat evakuační zavazadlo? (12), Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje. Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje [online]. Copyright © 2001 [cit.11.02.2020]. Dostupné z: <http://www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci/co-ma-obsahovat-evakuacni-zavazadlo>
2. Charakteristika okresu Příbram [online]. Praha : Český statistický úřad, 2012 [cit. 11. 11. 2019]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika-okresu-pribram>
3. Rozdělení jednotek PO do kategorií JPO I až JPO VI | SDH Kladeruby. *Sbor dobrovolných hasičů Kladeruby | SDH Kladeruby* [online] [cit. 01.03.2020]. Dostupné z : <http://kladeruby.eu/vyjezdova-jednotka/rozdeleni-jednotek-po/>

Legislativní dokumenty

1. Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
2. Nařízení vlády č. 319/2014 Sb., o použití finančních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěrů na obnovu obydlí postiženého živelní pohromou a o změně některých nařízení vlády
3. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně
4. Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

Ostatní zdroje (obrázky)

1. Jak se zachovat v případě evakuace? Všechno vypněte, nezapomeňte na zavazadlo | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. *iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy*[online]. Copyright © 1997 [cit. 15. 02. 2020]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jak-se-zachovat-v-pripade-evakuace-vsechno-vypnete-nezapomente-na-zavazadlo_201306031020_akottova
2. HZS ČR
3. HZS Olomouckého kraje – Varování – Hasičský záchranný sbor České republiky. *Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2019 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 10. 02. 2020]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-varovani-varovani.aspx>

4. Jak se zachovat v případě evakuace? Všechno vypněte, nezapomeňte na zavazadlo | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. *iROZHLAS - spolehlivé a rychlé zprávy*[online]. Copyright © 1997 [cit. 15. 02. 2020]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jak-se-zachovat-v-pripade-evakuace-vsechno-vypnete-nezapomente-na-zavazadlo_201306031020_akottova
5. 301 Moved Permanently. *301 Moved Permanently* [online] [cit. 01.02.2020]. Dostupné z: http://www.helpnet.cz/sites/default/files/soubory/down_35697-47179.pdf
6. 2120 – SO ORP Příbram | *Český statistický úřad* | ČSÚ [online]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/2120_so_orp_pribram

Seznam zkratk

ČEZ.....	České energetické závody
ČR.....	Česká republika
GŘ HZS.....	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
HZS ČR.....	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS.....	Integrovaný záchranný systém
JPO.....	Jednotka požární ochrany
JSDHO.....	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
JSVV.....	Jednotný systém varování a vyzoomění
MHD.....	...Městská hromadná doprava
MV.....	Ministerstvo vnitra
OPIS.....	Operační a informační středisko hasičského záchranného sboru
ORP.....	...Obec s rozšířenou působností
PO.....	...Požární ochrana
SDH.....	..Sbor dobrovolných hasičů
SÚJB.....	...Státní úřad pro jadernou bezpečnost
ZZS.....	Zdravotnická záchranná služba

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek č. 1 – Mapa území obce s rozšířenou působností Příbram.....	14
Obrázek č. 2 – Složky integrovaného záchranného systému.....	28
Obrázek č. 3 – Struktura HZS ČR.....	30
Obrázek č. 4 – Grafický záznam Všeobecné výstrahy.....	38
Obrázek č. 5 – Evakuační zavazadlo.....	42
Obrázek č. 6 – Grafy k otázce č. 1.....	45
Obrázek č. 7 – Grafy k otázce č. 2.....	46
Obrázek č. 8 – Grafy k otázce č. 3.....	47
Obrázek č. 9 – Grafy k otázce č. 4.....	48
Obrázek č. 10 – Grafy k otázce č. 5.....	49
Obrázek č. 11 – Grafy k otázce č. 6.....	50
Obrázek č. 12 – Grafy k otázce č. 7.....	51
Obrázek č. 13 – Grafy k otázce č. 8.....	52
Obrázek č. 14 – Grafy k otázce č. 9.....	53
Obrázek 15 – Grafy k otázce č. 10.....	54
Obrázek 16 – Grafy k otázce č. 11.....	55
Obrázek 17 – Grafy k otázce č. 12.....	56
Obrázek 18 – Grafy k otázce č. 13.....	57
Obrázek 19 – Grafy k otázce č. 14.....	58

Seznam příloh:

Příloha I: Dotazník

PŘÍLOHA I: DOTAZNÍK

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dobrý den,

jsem studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií, oboru Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě. Tento dotazník je součástí mé bakalářské práce, cílem tohoto dotazníku je zjistit zda lidé jsou připraveni na mimořádné události. Své poznatky použiji ve své bakalářské práci.

Dotazník je anonymní. Odpovídejte prosím pravdivě.

občan

člen SDH

člen JSDHO

- 1. Co ohlašuje kolísavý tón sirény, který trvá 140 vteřin?**
 - a) Evakuace
 - b) Požární poplach
 - c) Všeobecná výstraha

- 2. Kdy probíhá zkouška sirén?**
 - a) Každý první čtvrtek v měsíci ve 14 hodin
 - b) Každou první středu v měsíci ve 12 hodin
 - c) Každou druhou středu v měsíci ve 12 hodin

- 3. Co má obsahovat evakuační zavazadlo?**
 - a) Osobní doklady, léky, svítilnu, sezonní oblečení
 - b) Mobilní telefon, cukrovinky, počítačové hry
 - c) Kosmetika, fotoaparát, pánvička, příbor

- 4. Byl/a jste někdy nějakým z níže vypsanych zdrojů, informován o rizikách mimořádných událostí?**
 - a) Obecním úřadem
 - b) Internetem
 - c) Místními novinami
 - d) Nikdy mě nikdo neinformoval

- 5. Zažil/a jste někdy mimořádnou událost ve vašem správním území? Pokud ano jakou.**
- a) Povodeň
 - b) Vichřice
 - c) Zemětřesení
 - d) Jinou
 - e) Ne
- 6. Slyšel/a jste o nějaké mimořádné události, která se stala na území ORP Příbram?**
- a) Ano
 - b) Ne
- 7. Připravujete, shromáždíte si zásoby pro případ mimořádné události a jaké?**
- a) Balení pitné vody, trvanlivé potraviny, plynový ohřívač
 - b) Hotové peníze, osvětlení,
 - c) Žádné zásoby doma nemám
 - d) Ano, ale žádné z výše uvedených
- 8. V případě výpadku el. energie máte náhradní zdroj tepla?**
- a) Ano, mám doma centrálu
 - b) Ano, mám kamna
 - c) Ne, žádný náhradní zdroj tepla nemám
- 9. Kde můžete získat informace k rizikům a správným zásadám chování při mimořádných událostech?**
- a) Besedy
 - b) Webové stránky Hasičského záchranného sboru ČR
 - c) Různé příručky
 - d) Nevím, kde můžu získat informace
- 10. Podílel/a jste se někdy na pomoci při mimořádné události?(dopravní nehoda, požár, povodně, vichřice)**
- a) Ano, pomáhal/a jsem na místě události

- b) Ano, následnou humanitární pomocí
- c) Ano, pomáhal/a jsem na místě události a poté humanitární pomocí
- d) Ne

11. Máte znalost a informace, jak byste poskytl/a první pomoc?

- a) Ano, absolvoval/a jsem kurz první pomoci
- b) Ano, přečetl/a jsem ji informace na internetu
- c) Ano, zajímám o první pomoc
- d) Nevím, jak bych poskytl/a první pomoc

12. Znáte rizika mimořádných událostí na území vaší obce?

- a) Ano
- b) Ne

13. Víte, kdo vám může ve správním území ORP Příbram poskytnout pomoc?

- a) Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany
- b) Zdravotnická záchranná služba kraje
- c) Charita Příbram, ADRA
- d) Policie ČR a obecní policie

14. Jak se zachováte při povodních?

- a) Ukryji se v nejvyšším patře budovy a sleduji televizi či rozhlas
- b) Ukryji se ve sklepě a zavřu okna a dveře
- c) Otevřu okna, abych lépe slyšel/a rozhlas